

<https://doi.org/10.15407/socium2024.01-02.153>
УДК 303.62



Creative Commons Attribution 4.0 International

Демчук В.С., соціолог проєкту U-Report, ГО "Українська Волонтерська Служба", вул. Князів Острозьких, 46/2, Київ, 01015, Україна, email: valiademchuk18@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1022-0843>,

Гупало А.І., аналітик проєкту U-Report, ГО "Українська Волонтерська Служба", вул. Князів Острозьких, 46/2, Київ, 01015, Україна, email: gupalo.artem@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-4624-5812>

**ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: I-III КВАРТАЛИ 2024 Р.
(ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ, МІННА БЕЗПЕКА
ТА ОБІЗНАНІСТЬ ПІДЛІТКІВ ЩОДО МЕНСТРУАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ,
ТЕХНІКИ САМОДОПОМОГИ МОЛОДІ, СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ
ДО ВАКЦИНАЦІЇ, ІНДЕКС ЗНАЧУЩОСТІ МОЛОДІ, УЧАСТЬ МОЛОДІ
У ПРОЦЕСАХ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ, МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА
ТА ЧИТАЦЬКІ ІНТЕРЕСИ МОЛОДІ)**

У дайджесті наведено результати опитувань інноваційного молодіжного проєкту U-Report за січень – вересень 2024 р. щодо фізичної активності молоді, мінної безпеки, обізнаності підлітків про менструальну гігієну, техніки самопідтримки молоді, ставлення молоді до вакцинації, індексу значущості молоді, участі молоді у процесах відновлення України, молодіжної політики та читацьких інтересів молоді.

Ключові слова: *U-репорт, думка молоді, фізична активність, безпека, мінна безпека, здоров'я, гігієна, менструальна гігієна, самодопомога, вакцинація, індекс значущості молоді, участь молоді, відновлення України, молодіжна політика, читацькі інтереси молоді.*

Demchuk V.S., sociologist of the U-Report project, NGO "Ukrainian Volunteer Service", 46/2, Kniaziv Ostrozkykh Str., Kyiv, 01015, Ukraine, email: valiademchuk18@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1022-0843>,

Hupalo A.I., analyst of the U-Report project, NGO "Ukrainian Volunteer Service", 46/2, Kniaziv Ostrozkykh Str., Kyiv, 01015, Ukraine, email: gupalo.artem@gmail.com, ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0003-4624-5812>

**DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: I-III QUARTER OF 2024
(PHYSICAL ACTIVITY OF YOUNG PEOPLE, MINE SAFETY
AND MENSTRUAL HYGIENE AWARENESS AMONG ADOLESCENTS,
TECHNIQUES OF SELF-SUPPORT, ATTITUDES TO VACCINATION,
YOUTH MEANINGFULNESS INDEX, PARTICIPATION OF YOUNG PEOPLE
IN THE PROCESSES OF RECOVERY OF UKRAINE, YOUTH POLICY
AND READING INTERESTS OF YOUTH)**

The results of surveys of the innovative youth project U-Report in January – September 2024 are presented in digest: physical activity of young people, mine safety and menstrual hygiene awareness among adolescents, techniques of self-support, attitudes to vaccination, youth meaningfulness index, participation of young people in the processes of recovery of Ukraine, youth policy and reading interests of youth.

Keywords: *U-Report, youth opinion, physical activity, safety, mine safety, health, hygiene, menstrual hygiene, self-help, vaccination, meaningfulness index, youth participation, recovery of Ukraine, youth policy, reading interests of youth.*

Громадська організація “Українська Волонтерська Служба” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізує глобальний молодіжний проєкт U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

Проєкт U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через Facebook Messenger, Telegram, Viber. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об’єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізується у 96 країнах світу та налічує понад 30,7 млн учасників.

В Україні кількість U-репортерів становить близько 150 тис. осіб і постійно зростає. За вісім років існування проєкту команда U-Report запустила понад 300 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 450 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молоді донести свою думку до осіб, які приймають рішення. У попередніх публікаціях можна ознайомитися з думкою молоді щодо повернення українців з-за кордону [1] та медіаграмотності [2], а також щодо ментального здоров’я та мінної безпеки [3]. Останні матеріали були присвячені таким темам: насильство в міжособистісних стосунках, освіта та міграційні настрої, а також професійна орієнтація молоді [4]. Запитували молодь про зацікавленість у внутрішньому туризмі, фінансову грамотність, дослідили питання знання молоддю ядерної та радіаційної безпеки [5]. В останній публікації можна ознайомитися з думкою молоді щодо культури благодійності, ставлення до одностатевих партнерств та насильства у стосунках [6]. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами наших опитувань (респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді, тому сума відсотків може не дорівнювати 100% в деяких запитаннях).

Опитування “Фізична активність молоді”. Це опитування проводилося з 8 по 25 лютого 2024 р. разом з ГО “Juniors”. У ньому взяли участь 6988 респондентів віком 10–25 років. Метою цього опитування було дослідити, як регулярні фізичні активності впливають на ментальне здоров’я та соціалізацію підлітків і молоді. Результати опитування використані у програмному плануванні ГО “Juniors”.

Крім того, 29 березня спільно з Інститутом модернізації змісту освіти відбувся вебінар для вчителів фізкультури “Успішні кейси впровадження нової модельної програми з фізичної культури у мережі шкіл JuniorS та переваги долучення до спільноти вчителів JuniorS”, на якому були презентовані результати опитування взаємозв’язку ментального здоров’я та фізичної активності.

¹ Приєднатись до U-Report можна у трьох чат-ботах: Telegram, Viber, Facebook Messenger. Щоб запустити бот потрібно написати слово “СТАРТ”. Інформацію про проєкт, посилання на чат-боти, а також результати досліджень можна знайти за посиланням: <https://ukraine.ureport.in/about/>

Згідно з опитуванням, більшість молоді зазначила, що часто займається фізичною активністю (велосипед, танці, руханка, біг, плавання, футбол тощо): щодня – 35,4%; принаймні один раз на тиждень – 34,9% (рис. 1). За статевим розподілом, 45,7% опитаних чоловіків, на відміну від 29,8% жінок, зазначили, що займаються фізичною активністю щодня. Частка респондентів, які протягом минулого року не займалися фізичною активністю, збільшується з віком: від 1,7% у віковій групі 10–12 років до 12% серед вікової групи 22–25 років. Згідно з результатами опитування, рівень щоденної фізичної активності серед молоді варіюється залежно від регіону. Найвищий показник щоденних занять фізкультурою спостерігається у молоді з південного та західного регіонів – понад 39%. Найнижчий рівень фізичної активності зафіксовано у жителів Києва – лише 16,1%. Інші регіони (центральний, північний і східний) демонструють приблизно однакові показники, які є нижчими за показники південного та західного регіонів, але вищими за показник Києва.

Покращується настрій після занять фізичними активностями у 63,8% (N = 6462) U-репортерів; не відчують змін 49,2% опитаних, після занять настрої погіршується у 2,1%. За статевим розподілом не виявлено жодних відмінностей. Частка респондентів, у яких настрій покращується після занять фізичними активностями, зростає з віком: від 67,7% у віковій групі 10–12 років до 75,8% у віковій групі 22–25 років, з певним коливанням у проміжних вікових групах – 58% у віковій групі 13–15 років, 60,1% у віковій групі 16–18 років і 69,7% у віковій групі 19–21 рік.

У цілому результати опитування демонструють переважно позитивний вплив фізичних вправ на ментальне самопочуття. Більшість опитаних (73,2%) оцінюють цей вплив як радше позитивний або дуже позитивний (N = 6370). Це свідчить про те, що регулярні фізичні навантаження можуть бути ефективним способом покращення психологічного стану.

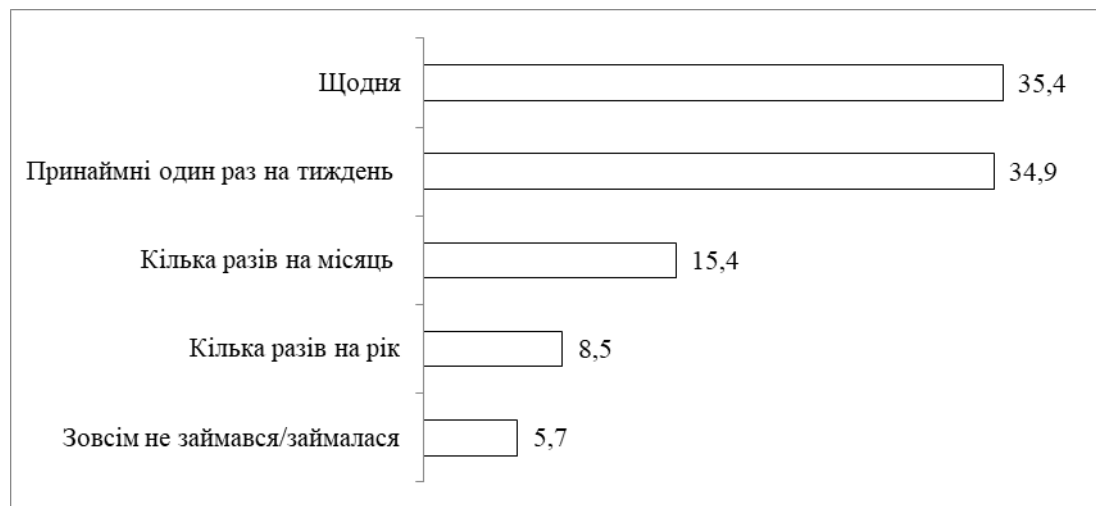


Рис. 1. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Як часто Ви займалися фізичною активністю протягом минулого року?”, N = 6988, %

На запитання: “З ким ви зазвичай займаєтеся фізичними активностями?” отримали такі відповіді: наодинці – 45,5%, з друзями – 27,4%, у спортивній секції – 18,7%, із сім’єю – 4,7%, інше – 6,6%, N = 6321. Щодо вікового розподілу, то тут можна прослідкувати чітку тенденцію, що частка респондентів, які займаються фізичними активностями наодинці, зростає з віком: від 22,5% у віковій групі 10–12 років до 61,9% у віковій групі 19–21 рік, з незначним зниженням до 52,5% у віковій групі 22–25 років. Натомість заняття з друзями стають менш популярними з віком: якщо у віці 10–12 років 37,6% респондентів займаються з друзями, то серед 22–25-річних цей показник зменшується до 15,1%. Заняття із сім’єю найпоширеніші у вікових групах 10–12 років (7,3%) та 22–25 років (10,8%), а участь у спортивних секціях зменшується з віком: від 26,1% у молодших групах до 10,3% у віковій групі 19–21 рік.

Близько половини респондентів (48,6%) зазначили, що не знайшли нових друзів через заняття фізичними активностями. Водночас 21% респондентів повідомили, що через такі заняття вони знайшли принаймні одного друга або подругу, а 30,3% зазначили, що знайшли більше ніж одного друга або подругу. Цей показник свідчить про те, що спортивні секції, тренування або просто спільні заняття спортом можуть стати відмінною платформою для знайомства та створення нових соціальних зв’язків. Отримані дані демонструють цікаву динаміку, частка респондентів, які не знайшли нових друзів через заняття фізичними активностями, зростає з віком: від 32,1% у віковій групі 10–12 років до 68,2% у віковій групі 19–21 рік, з деяким зниженням до 56,8% у віковій групі 22–25 років.

Виявлено три звички здорового способу життя, яких регулярно дотримуються респонденти: достатній сон – 59,2%, здорове харчування – 41,9%, практики ментальної самопомоги (наприклад, руханка, медитація або афірмація тощо) – 30%. Детальніше про звички здорового способу життя можна дізнатись з рисунку 2.

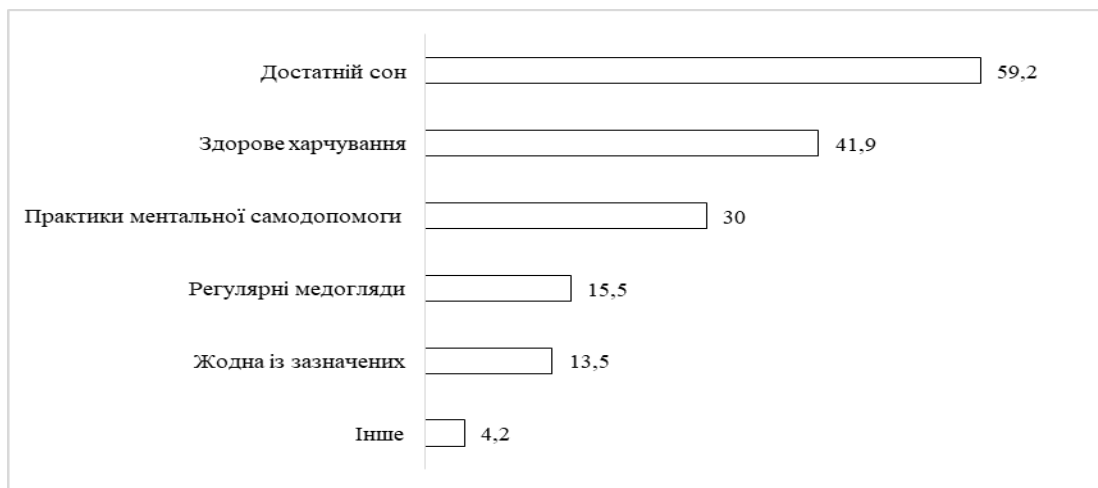


Рис. 2. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Яких із зазначених звичок здорового способу життя Ви регулярно дотримуетесь?” N = 6008, %

За даними опитування, найпоширенішими мотиваторами для початку занять фізичною активністю є наявність вільного часу – 34,3%, можливість займатися спортом разом з друзями – 20,6%, бажання покращити здоров'я – 16,1%; доступ до безоплатних послуг – 14,3% (N = 335). Отже, люди усвідомлюють важливість руху для їхнього добробуту та готові виділяти час на фізичні вправи, якщо для цього є сприятливі умови. Основні мотиватори для початку занять фізичною активністю змінюються з віком. Більше вільного часу є найважливішим фактором у старших вікових групах, збільшуючись з 14,3% серед осіб віком 10–12 років до 40,2% віком 22–25 років.

Основними причинами відсутності фізичної активності є: відсутність мотивації – 51,1%, нестача часу – 43%, такі зовнішні обставини, як фінансові обмеження – 20,7%, відсутність доступу до спортивних майданчиків, залів – 10,8% (рис. 3). Ці дані свідчать про те, що для вирішення проблеми низької фізичної активності необхідним є комплексний підхід: поєднання внутрішніх та зовнішніх факторів. Найпоширенішою причиною відсутності фізичної активності серед молоді є нестача часу. Так, серед опитаних віком 16–18 років 47,5% зазначили саме цей фактор. З віком ця тенденція дещо зменшується, але залишається актуальною для всіх вікових груп. Відсутність мотивації є серйозною проблемою. Особливо гостро вона відчувається серед вікової групи 13–15 років і 19–21 рік, де цей показник сягає 59,5% та 67,2% відповідно.

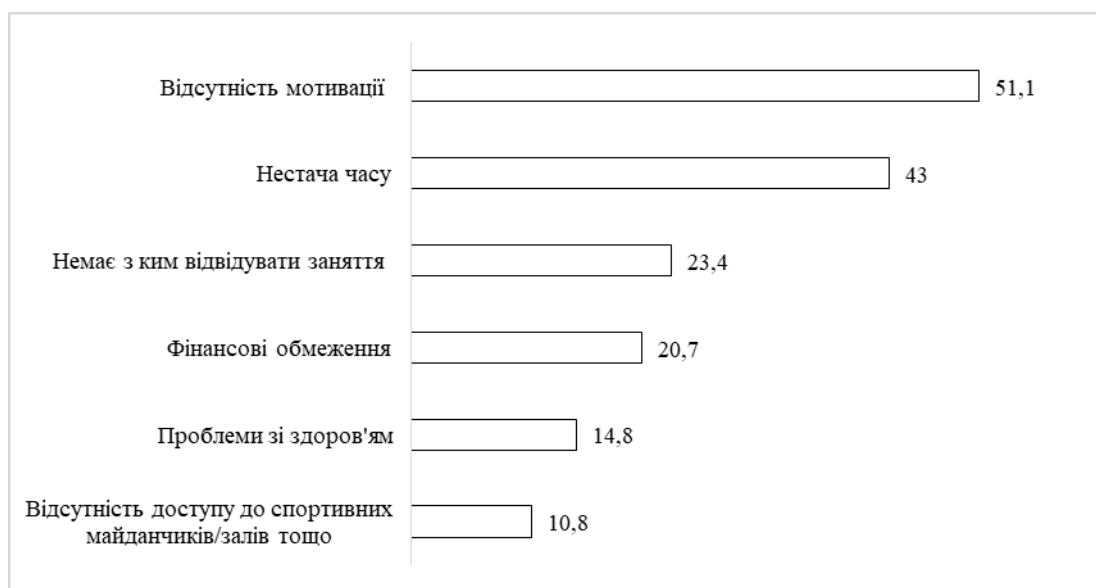


Рис. 3. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чому Ви не займалися фізичною активністю протягом минулого року?”, N = 372, %

Отже, в цілому опитування показало позитивні тенденції серед молоді щодо занять фізичною активністю. Настрій покращується після занять фізичними активностями у більшості U-репортерів. Найчастіше опитувані займаються фізичною активністю наодинці. Виявлено три звички здорового способу життя, яких регулярно дотриму-

ються респонденти: достатній сон, здорове харчування та практики ментальної само-допомоги.

Серед Ю-репортерів, які зазначили, що не займалися фізичною активністю протягом минулого року, головними причинами цього називають: відсутність мотивації та нестачу часу.

Опитування “Мінна безпека”. Опитування проводилося з 4 по 15 березня 2024 р. спільно з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ). Метою цього опитування було зрозуміти ставлення молоді до мінної безпеки. Отримані результати ЮНІСЕФ використано для розроблення інформаційних комунікаційних матеріалів з підвищення рівня обізнаності щодо мінної безпеки.

За даними опитування, тема мінної безпеки є актуальною для більшості респондентів. Понад третину опитаних (34,2%) чують про неї рідше ніж кілька разів на місяць, 65,8% – частіше (N = 10 279). Частота, з якою люди чують про мінну безпеку, залежить від віку. Найбільш обізнаними є люди віком 35 років і старші (27,7% чують про це щодня), а найменше – віком до 14 років (12,2%). За географічним розподілом також виявлено значні відмінності. Найчастіше про мінну безпеку чують у східних регіонах України, де 19,6% респондентів отримують інформацію щодня, порівняно з 7,6% у західних регіонах. На півдні країни 26,6% респондентів чують про мінну безпеку кілька разів на тиждень, тоді як у центральних регіонах цей показник становить 20,6%. У Києві найбільший відсоток респондентів чує про мінну безпеку кілька разів на місяць (35,9%).

За даними опитування, більшість людей в оточенні респондентів знають правила поведінки з вибухонебезпечними предметами (55,6%) та ніколи не наближалися до снарядів, мін, боєприпасів або уламків (52,1%). Проте значна частка людей не цікавиться темою мінної безпеки (34,7%), хоча 22,8% респондентів зазначили, що їхнє оточення виявляє інтерес до цієї теми. Водночас 12,6% людей не знають правил поведінки з вибухонебезпечними предметами, а 9,7% висловили втому від теми мінної безпеки; 7,4% опитаних повідомили, що їхні знайомі або близькі наближалися до вибухонебезпечних предметів (N = 8629).

Рівень обізнаності респондентів про правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів є середнім. Середній бал за шкалою від 1 до 5, де 1 – зовсім не обізнані, а 5 – повністю обізнані становить – 3,38 (N = 8245). За даними опитування, спостерігається така тенденція щодо вікових груп: найвища оцінка свого рівня обізнаності спостерігається серед респондентів віком до 14 років (середній бал 3,73), а далі знижується з віком: у віковій групі 14–18 років цей показник становить 3,59, 19–24 роки – 3,30, 25–34 роки – 3,24, а серед тих, кому 35 років і більше – 3,22. Результати опитування не виявили відмінностей між чоловіками та жінками щодо оцінки рівня обізнаності про мінну безпеку. Середній бал для обох статей склав 3,38. Аналіз за регіонами показав значні відмінності. Найвища оцінка рівня обізнаності спостерігається в північних і східних регіонах (середній бал становить 3,54 та 3,47 відповідно), що, ймовірно, пов'язано з безпосередньою близькістю до зони бойових дій і більш активними інформаційними кампаніями.

Виявлено 5 відчуттів, які викликає тема мінної безпеки у опитаних: відчуття відповідальності – 43,9%, страх – 42%, втому – 13,7%, зацікавленість – 12,7% та роздратування – 10%. Детальніші результати показано на рисунку 4.

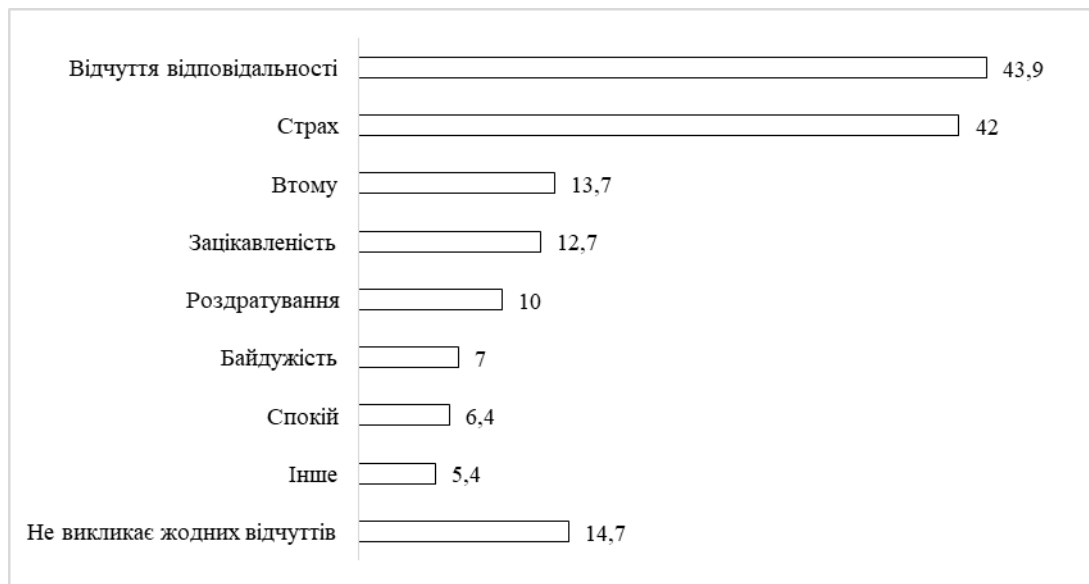


Рис. 4. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Які відчуття викликає тема мінної безпеки у Вас / Ваших друзів і знайомих?”, N = 8383, %

Аналіз емоцій, пов’язаних з мінною безпекою, демонструє цікаві вікові тенденції. Найчастіше страх через мінну небезпеку відчувають респонденти віком до 14 років (50,8%), 35 років і більше (53,7%), тоді як серед молоді віком 14–24 роки цей показник є значно нижчим (близько 35%). Відчуття відповідальності зростає з віком: серед молоді до 14 років цей показник становить 33%, 19–24 роки та старші – 48,1%.

Жінки відчувають більше страху через мінну небезпеку (46,8%) порівняно з чоловіками (28,1%). Водночас жінки частіше, ніж чоловіки, відчувають відповідальність (46,5% проти 36,2%). Чоловіки частіше вказували на байдужість (10,5%) і спокій (9,3%) порівняно з жінками (5,6% і 5,4% відповідно). Зацікавленість є вищою серед чоловіків (14,9%), тоді як у жінок вона становить 11,9%. Регіональний розподіл відчуттів щодо мінної безпеки показує, що найвищий рівень страху зафіксовано у опитаних на півдні (46,9%) та в центрі (45,6%), тоді як у Києві цей показник найнижчий (32,2%). Відчуття відповідальності є найсильнішим у Києві (49,6%), тоді як на інших територіях показники варіюються між 41,9% і 45,1%. Зацікавленість виявляють найбільше на заході (13,9%), а найменше – на сході (11,3%). Байдужість до теми мінної безпеки найчастіше зустрічається у Києві (19,6%) та на заході (15,1%), тоді як в інших регіонах цей показник є нижчим.

Більшість опитаних (88,8%) не спостерігала небезпечної поведінки у своїх друзів і знайомих, пов’язаної з мінною безпекою (N = 8180). Незважаючи на деякі відмінності

між регіонами, загальна картина залишається стабільною: більшість опитаних (від 86,4% до 92%) не спостерігала небезпечної поведінки у своїх знайомих, пов'язаної з мінною безпекою. Найвищий відсоток випадків небезпечної поведінки спостерігається у східних і південних регіонах (13,1% та 13,6% відповідно). Це може бути пов'язано з більшою наближеністю до зони бойових дій і більшою ймовірністю зіткнення з вибухонебезпечними предметами.

За результатами опитування, більшість респондентів надають перевагу отриманню інформації про мінну безпеку від фахівців з розмінування, зокрема рятівників – 74,6%. Це свідчать про високий рівень довіри респондентів до фахівців з розмінування як авторитетного джерела інформації про мінну безпеку. Детальніше результати можна побачити на рисунку 5.

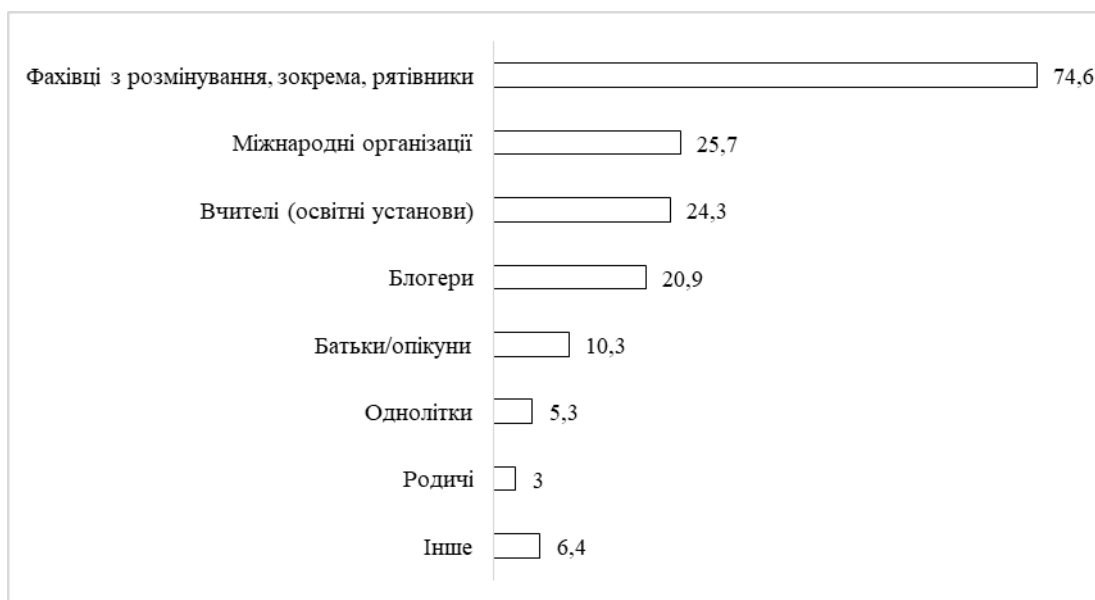


Рис. 5. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Від кого Ви хотіли б отримувати більше інформації про мінну безпеку?”, N = 7939, %

Джерела інформації про мінну безпеку відрізняються залежно від віку респондентів. Для дітей віком до 14 років основними джерелами інформації залишаються батьки та опікуни (35,2%), вчителі (44,7%). Проте з віком їхній вплив зменшується: у віковій групі 14–18 років роль батьків знижується до 15,8%, а вчителів до 34,3%. Зростає значущість фахівців з розмінування, які стають основним джерелом інформації для старших респондентів: серед молоді віком 19–24 роки цей показник становить 76%, віком 35 років і старші – 83,8%. Міжнародні організації є важливим джерелом для респондентів віком 14–18 років (29,6%), але цей інтерес знижується серед старших груп. Блогери є найпопулярнішими серед молоді віком 19–24 роки (25,7%), але серед старших респондентів (35 років і старші) цей інтерес значно знижується до 11,3%.

Найпопулярнішим форматом для отримання інформації про мінну безпеку є відео та дописи в соціальних мережах – 44,2% респондентів надають перевагу цьому каналу. Офлайн-уроки або лекції також є досить затребуваними (34,1%), а онлайн-формати занять мають трохи менший попит – 26,8%. Ігри та комікси стають цікавим варіантом для чверті опитаних (24,2%), а відео блогерів набирають популярності серед 22% респондентів. Традиційні формати мають менший, але стабільний попит, зокрема брошури із завданнями – 20,6%, програми на телебаченні – 16%. Найменш популярними є пісні – 5%, книжки або інші друковані матеріали – 12% (рис. 6).

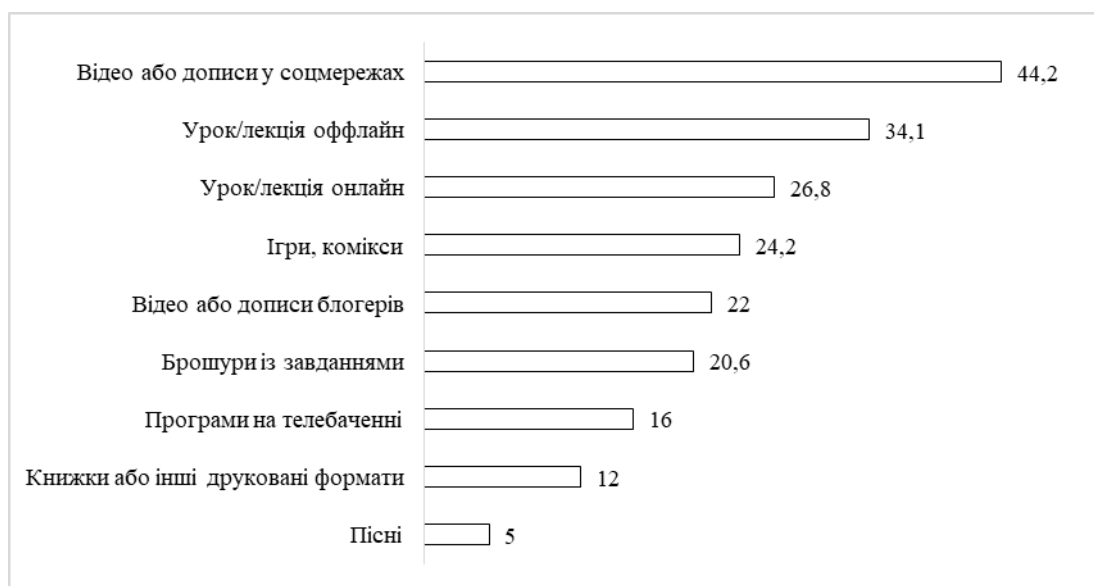


Рис. 6. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “В якому форматі Ви хотіли б отримувати більше інформації про мінну безпеку?”, N = 7734, %

Отже, за даними опитування, тема мінної безпеки є актуальною для більшості респондентів. Зазвичай тема мінної безпеки викликає у опитаних відчуття відповідальності та страх. Більшість опитаних не спостерігали небезпечної поведінки у своїх друзів і знайомих, пов’язаної з мінною безпекою. Результати опитування показали, що більшість респондентів надають перевагу отриманню інформації про мінну безпеку від фахівців з розмінування, зокрема рятівників.

Опитування “Обізнаність підлітків щодо менструальної гігієни”. Це опитування проводилося з 18 січня по 9 лютого 2024 р. разом з ГО “Дівчата”. У ньому взяли участь 2609 респондентів віком до 18 років.

Головною метою опитування було визначити обізнаність підлітків у темі статевої гігієни з метою напрацювання матеріалів для просвітницької кампанії та освітніх програм щодо цієї тематики. Результати опитування будуть використані ГО “Дівчата” при розробці програми для факультативу із сексуальної освіти для шкіл.

Згідно з результатами опитування, основним джерелом інформації про статеву гігієну для підлітків є батьки 54,6% (N = 2609). Значна частка людей звертається до інформації в інтернеті, зокрема статей (38,2%) та відео на YouTube (20,5%). Друзі та однолітки також відіграють важливу роль у поширенні цієї інформації (22%). Освітні джерела, зокрема вчителі, забезпечують 16,7% опитаних знаннями, тоді як брати та сестри (8,6%) і лікарі (7,6%) мають менший вплив. Цікаво, що 5,6% респондентів взагалі не отримували знань про статеву гігієну (рис. 7).

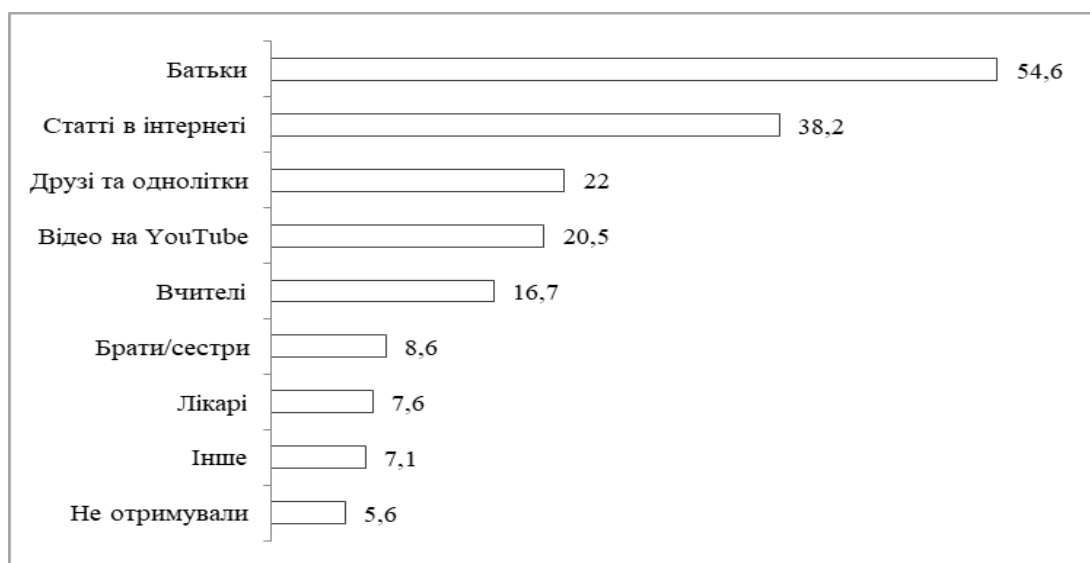


Рис. 7. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Де (від кого) Ви отримали знання про статеву гігієну?”, N = 2305, %

При детальнішому розгляді за статевою ознакою виявилися помітні відмінності. Дівчата частіше, ніж хлопці, вказували батьків як першоджерело інформації (60,4% проти 35,8% відповідно). Водночас представники обох статей активно використовують інтернет як додаткове джерело знань. Хлопці також частіше зазначали, що взагалі не отримували знань про статеву гігієну (10,9% проти 4% серед дівчат). Опитування серед підлітків різного віку виявило цікаві тенденції щодо того, звідки вони отримують інформацію про статеву гігієну. Особливу увагу привертає роль інтернету, який з віком стає дедалі популярним джерелом знань. Чим старші підлітки, тим частіше вони звертаються до інтернету за інформацією про статеву гігієну. Якщо серед наймолодших (віком до 14 років) лише 26,6% вказували статті в інтернеті як джерело, то серед старших (віком 17–18 років) цей показник сягає 48,2%.

Більшість опитаних дівчат 59,3% відповіли, що батьки розповідали їм про менструацію до її початку. Проте майже чверть (24,9%) відповіла, що батьки або вчителі не розповідали (N = 1928). Відсоток дівчат, які не отримали інформацію про менструацію до її початку, помітно відрізняється в різних регіонах України. Найвищий показник зафіксований у південному регіоні (32,6%), а найнижчий – у Києві (17,8%). Це

свідчить про те, що рівень сексуальної освіти в різних регіонах може істотно відрізнятися. Незважаючи на відмінності між регіонами, загальна тенденція є тривожною: в середньому по Україні понад чверть дівчат не отримали необхідної інформації про менструацію. Серед опитаних 55% хлопців зазначили, що батьки та вчителі не розповіли їм про деталі менструації у дівчат, N = 571. Про це розповідали батьки – 19,3% опитаних, вчителі – 17%.

За даними опитування, 93,4% дівчат вважають необхідним надавати більше інформації про менструацію, тоді як лише 6,6% не бачать у цьому потреби (N = 1913). Серед хлопців 67,5% підтримують ідею отримати більше інформації про менструацію у дівчат, що свідчить про їхню готовність до статевого виховання (N = 563). Водночас 32,5% хлопців вважають, що така інформація їм не потрібна.

Згідно з опитуванням, 18,1% дівчат особисто стикались із ситуаціями, коли їх дражнили або цькували через менструацію, тоді як 81,9% не зазнавали такого досвіду (N = 1900). Проте ситуація виглядає більш тривожною з огляду на сторонні спостереження: 35,4% респондентів зазначили, що знають дівчат, яких дражнили через менструацію (N = 2443). Отримані дані свідчать про те, що булінг, пов'язаний з менструацією, є досить поширеною проблемою серед підлітків. Хоча безпосередньо стикалися з ним менше ніж третина опитаних дівчат, значна частка респондентів була свідками подібних ситуацій зі своїми знайомими.

За результатами опитування визначено 5 форм, в яких потрібно надавати інформацію підліткам і молоді про менструацію: розмова з батьками – 55,6%, уроки в школах – 50,9%, тренінги в школах – 50,9%, статті в інтернеті – 32,9%, відеолекції – 31%. Детальніше про форми подачі інформації на цю тему показано на рисунку 8.

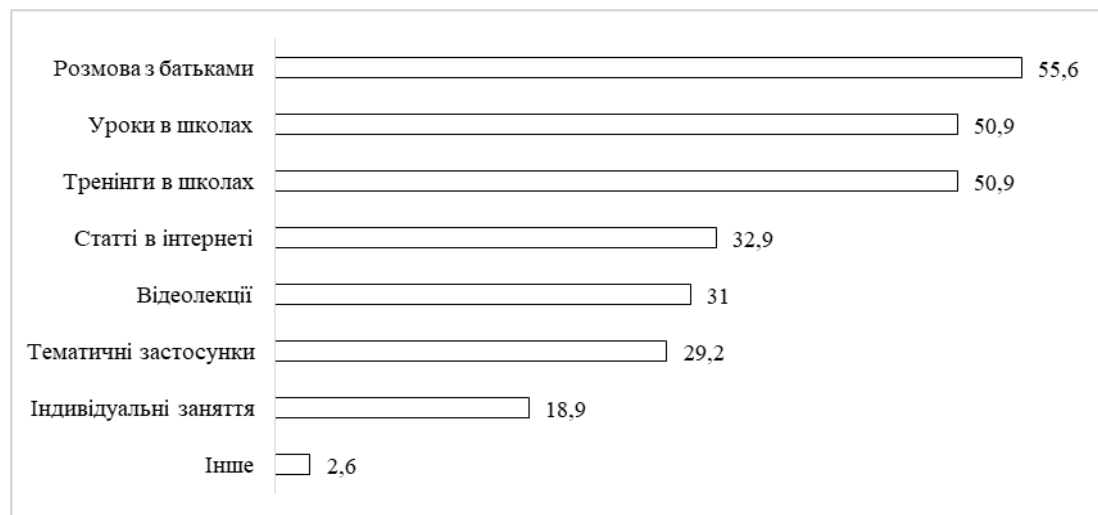


Рис. 8. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Як Ви вважаєте, в якій формі необхідно надавати інформацію підліткам і молоді про менструацію?”, N = 2346, %

Згідно з опитуванням, підлітки та молодь мають різні уподобання щодо форми отримання інформації про менструацію. Найбільше значення мають розмови з батьками: віком до 14 років – 55,6%; 15–16 років – 55,2%; 17–18 років – 56,1% опитаних. Крім того, велика частка респондентів підтримує проведення уроків і тренінгів у школах. Серед респондентів віком до 14 років підтримують тренінги 42,3%, 15–16 років – 50,9%, 17–18 років – 61,3%. Щодо уроків у школах, їх підтримує майже половина респондентів усіх вікових груп (49%, 51,8%, 52,1%). Набувають більшої підтримки з віком відеолекції (від 22,9% до 39,3%) та статті в інтернеті (від 26,2% до 38,8%). Тематичні застосунки також стають більш затребуваними серед старших підлітків (від 20,4% до 37,9%).

За результатами опитування, найбільш достовірну інформацію щодо статевої гігієни для підлітків можуть надати лікарі-гінекологи – 65,6%, батьки – 49,9%, школа – 29%, соціальні мережі, YouTube – 23,2% (рис. 9).

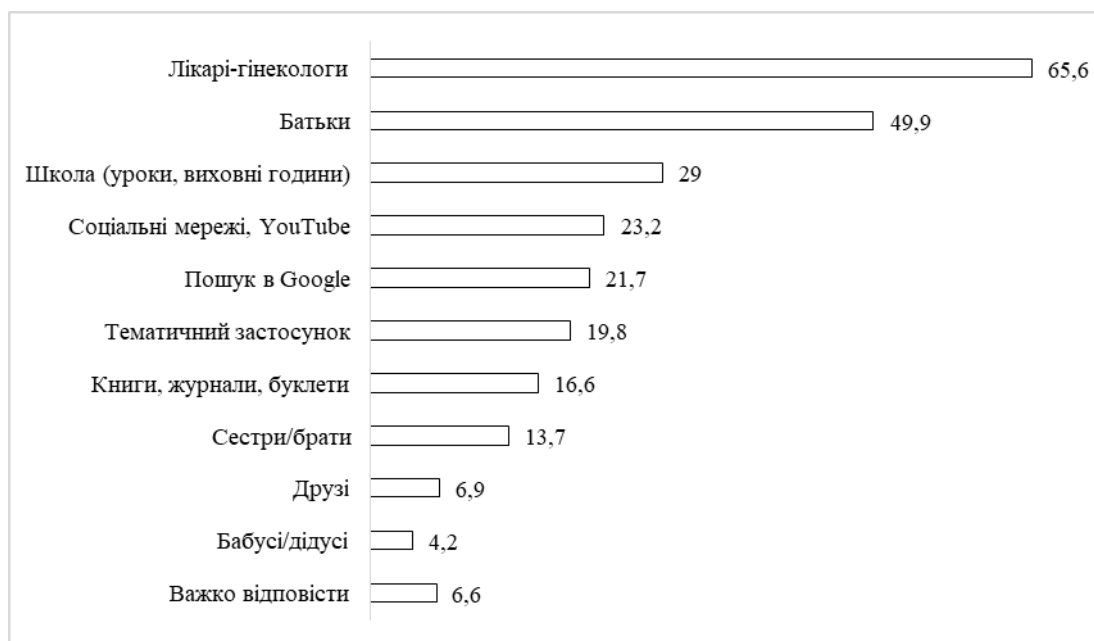


Рис. 9. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Яке джерело інформації, на Ваш погляд, може дати підліткам найдостовірнішу інформацію зі статевої гігієни?”, N = 2259, %

Згідно з опитуванням, підлітки різного віку мають різні уявлення про найбільш достовірні джерела інформації зі статевої гігієни. Найбільш довіреним джерелом є лікарі, гінекологи: серед респондентів віком до 14 років їх обирають 56,9%, 15–16 років – 68,3%, 17–18 років – 72,2%. Батьки також залишаються важливим джерелом для молодших підлітків (віком до 14 років – 58,9%), але їхня роль зменшується зі збільшенням віку: віком 15–16 років – 48,1%, 17–18 років – 41,6%. Соціальні мережі,

YouTube та Google стають більш популярними серед старших підлітків: соціальні мережі зростають з 19,7% серед вікової групи до 14 років до 27,5% серед вікової групи 17–18 років, а пошук в Google лишається на рівні 20–22%. Тематичні застосунки також стають дедалі популярнішими з віком (від 14,2% до 25,9%). Батьки є головним джерелом інформації для дівчат (53,6%), тоді як серед хлопців цей показник є значно нижчим – 36,7%. Лікарі-гінекологи найчастіше вважаються надійними джерелами інформації серед дівчат (71%), порівняно з хлопцями (46,5%). Тематичні застосунки є популярнішими серед дівчат (22,9%), ніж серед хлопців (8,8%). Хлопці частіше покладаються на пошук в Google (27,7%) порівняно з дівчатами (20%). Друзі як джерело інформації значно важливіші для хлопців (10%), ніж для дівчат (6%).

Отже, основним джерелом інформації про статеву гігієну для підлітків є батьки. Майже чверть дівчат не отримували інформації про менструацію до її початку від вчителів і батьків. Абсолютна більшість опитаних дівчат вважає, що їм необхідно давати більше інформації про менструацію. Визначено форми, в яких потрібно надавати інформацію підліткам і молоді про менструацію: розмова з батьками, уроки та тренінги в школах.

Опитування “Техніки самопомоги молоді”. Це опитування проводилося з 12 по 19 квітня 2024 р. разом з UNICEF Ukraine та Всеукраїнською програмою ментального здоров’я “Ти як?”. У ньому взяли участь 6726 респондентів віком 14–30 років. Метою цього опитування було промотувувати афірмацію як техніку самопомоги та підтримки свого ментального здоров’я, дізнатись, наскільки афірмації (мотиватори) є одним із способів підтримки себе та які інші інструменти самопомоги використовує молодь.

Згідно з опитуванням, 36,6% респондентів (N = 6726) знають про техніки для підтримки себе (техніки самопомоги), 20,6% опитаних відповіли, що не знають про такі техніки і 42,8% відповіли, що щось чули, але точно не знають. За статевим розподілом, лише 17,7% жінок нічого не знають про техніки самопомоги, тоді як серед чоловіків це число становить 28,8%. У віковій групі 14–18 років найбільший відсоток респондентів, які чули про техніки самопомоги (38,6%), найменший – у віковій групі 25–30 років (31,8%).

За результатами опитування, виявлено на різноманітні методи самопомоги, які використовують респонденти (рис. 10). Прослуховування музики обрали 62% респондентів, що свідчить про універсальність цього методу. Розмова з друзями також є важливою для більшості опитаних, зокрема 56,1% обрали цей метод як спосіб підтримки себе. Перегляд фільмів або серіалів також є досить поширеним, його обрали 49,2% респондентів. Найменш популярними техніками є афірмації/позитивні твердження – 19,4% респондентів, вправи для дихання – 18,8% опитаних, медитація або йога – 18,4%. Учасники опитування виокремлюють фізичні вправи (45,8%), читання (35,3%), творчість (34,4%), розмови з членами родини (34,2%) та ігри (31,5%) як техніки самопомоги, які вони використовують. Ці показники вказують на індивідуальні вподобання у виборі технік підтримки та можливу необхідність підвищення обізнаності про різноманітність доступних способів самопомоги.

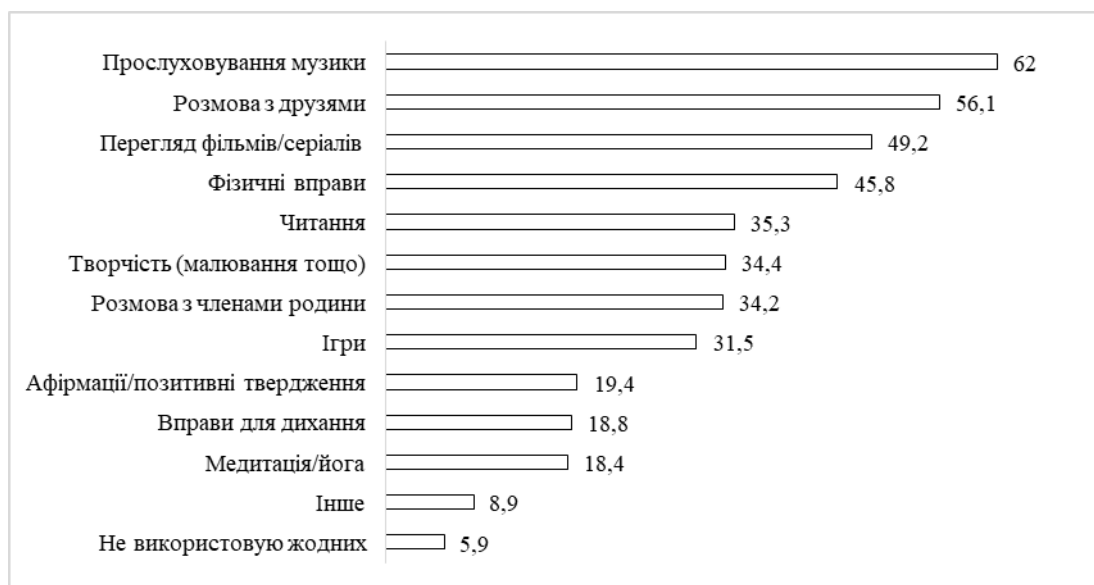


Рис. 10. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Які техніки підтримки себе (самопомоги) Ви використовуєте?” N = 5545, %

Розподіл за статтю демонструє певні відмінності. Жінки частіше, ніж чоловіки, обирають творчі заняття, зокрема малювання (40,7% проти 16%), натомість чоловіки значно частіше, ніж жінки, грають в ігри (51% проти 24,7%).

За віком опитаних, серед вікової групи 14–18 років лише 29,1% використовують розмови з членами родини як техніку допомоги собі, тоді як у вікових групах 19–24 роки та 25–30 років ці показники складають 38,2% та 39,7% відповідно. У віковій групі 25–30 років не використовують жодних технік 7,2% респондентів, що є найбільшим показником серед вікових груп.

За регіоном проживання, істотних відмінностей у техніках самопомоги, які використовуює молодь, немає.

На останнє запитання: “Якщо Ви підбадьорюєте себе словами (використовуєте афірмації), як Ви їх називаєте?” – найбільша частка опитаних відповіла, що використовує “слова підтримки для себе” – 31%, “позитивні твердження” обрало 17,7% респондентів, тоді як термін “афірмації” вживають лише 10,3% (рис. 11). Взагалі не використовують такі методи підтримки 30% респондентів; раніше не знали, що таке афірмації – 10,2%.

Серед молоді віком 14–18 років 29,7% віддають перевагу назві “слова підтримки для себе”, тоді як у старших групах цей показник складає 32,7% та 31,9% (вікові групи 19–24 роки та 25–30 років відповідно). Водночас серед наймолодшої групи значна частка (14,8%) зовсім не знала, що таке афірмації. У всіх вікових категоріях частка U-репортерів, які не використовують афірмації, збільшується з віком (від 27,5% до 33,3%). При цьому чоловіки більше, ніж жінки, обрали варіант “не використовую”

(36,5% проти 27,9%). Серед чоловіків значна частка (16,7%) не знала, що таке афірмації. Серед жінок цей показник складає 7,9%. За регіонами значних відмінностей не виявлено.

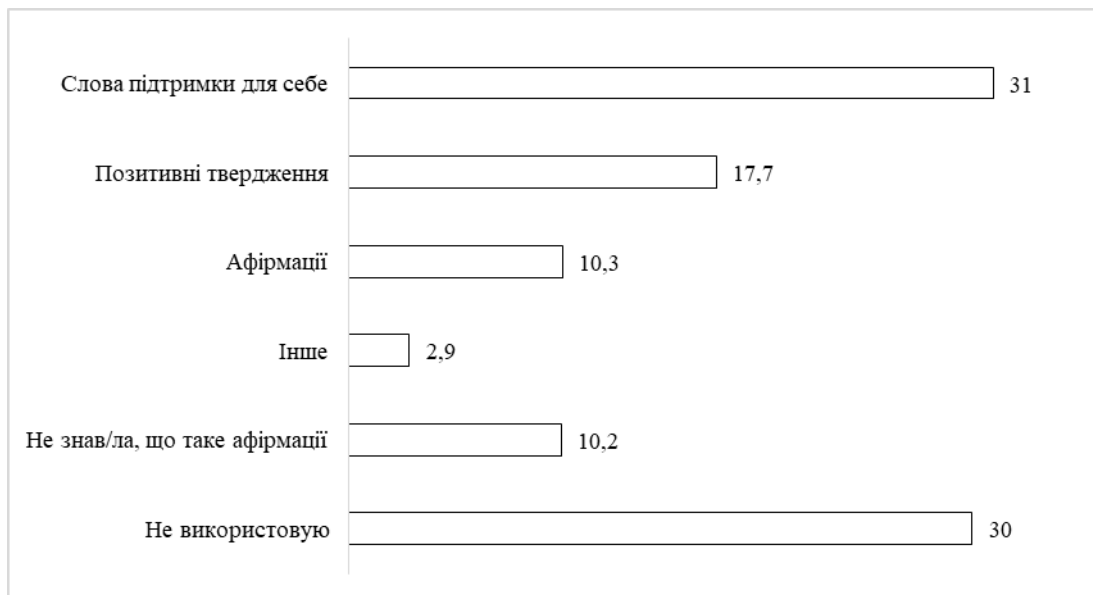


Рис. 11. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Якщо Ви підбадьорюєте себе словами (використовуєте афірмації), як Ви їх називаєте?”, N = 5383, %

Отже, понад третину опитаних знають про техніки самопомоги. Виявлено 5 технік, які використовують U-репортери: прослуховування музики, розмова з друзями, перегляд фільмів/серіалів, фізичні вправи та читання.

Опитування “Ставлення молоді до вакцинації”. Опитування проводилося з 26 квітня по 6 травня 2024 р. спільно з UNICEF Ukraine. Головною метою проведення опитування було оцінити рівень обізнаності молоді про вакцинацію, як ставляться до неї, чи вакцинуються і які бар’єри до вакцинації відчують, а також зібрати інформацію про стан і майбутні плани респондентів щодо їхньої освіти.

У цьому опитуванні взяли участь 8705 респондентів. За результатами опитування, 59% респондентів не знають про Національний календар щеплень. Найбільшу частку осіб, які знають про календар, становлять респонденти у віковій групі 35 років і старші (59,9%), а найменшу – у віковій групі до 14 років (26,1%). У вікових групах 14–18 років та 19–24 роки показники обізнаності про календар складають 31,5% та 36,8% відповідно, тоді як у віковій групі 25–34 роки – 51,7%.

Жінки значно частіше, ніж чоловіки, знають про Національний календар щеплень – 44,8% проти 29,6% (рис. 12). За регіональним розподілом значних відмінностей не виявлено.

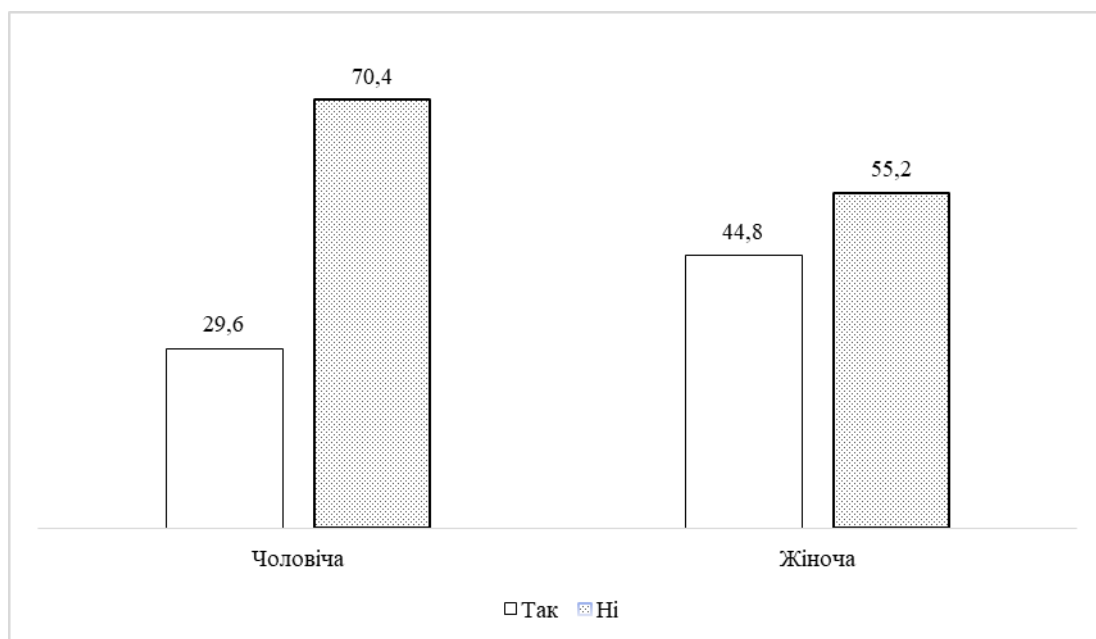


Рис. 12. Статевий розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чи знаєте Ви про Національний календар щеплень?”, N = 8705, %

Респонденти вважають, що вакцинація – це безпечно (65,7% опитаних, N = 8446). Наявна значна різниця в частоті цієї відповіді між групами молоді середнього віку (19–24 роки та 25–34 роки) та молодшими віковими групами (до 14 років та 14–18 років), де показники складають 75,9% та 73,9% у середніх групах і 41,9% та 59,6% у молодших групах. За статтю значних відмінностей не виявлено. За регіонами, у Києві частіше вважають вакцинацію безпечною – 79,1%, що на 9,9% більше, ніж у наступного найближчого за значенням регіону.

За результатами опитування, середнє значення згоди з твердженням про те, що вакцинація – це соціально-важлива дія, складає 3,87 (за шкалою від 1 до 5, де 1 – повністю не згодні, а 5 – повністю згодні). Загалом 63,4% (N = 8040) опитаних радше погоджуються з таким твердженням. У цьому питанні, як і в попередньому, у старших вікових групах молоді показники згоди значно більші, ніж у молодших групах (більше ніж 3,92 у старших і менше ніж 3,66 у молодших вікових групах). За регіонами, Київ має найвищий рівень згоди з наведеним твердженням. За статтю, відмінності є незначними.

Більшість опитаних вакцинувалися останній раз від 1 до 3 років тому – 42,7% (N = 7908). На цей результат безпосередньо вплинула хвиля масових вакцинацій від COVID-19 протягом останніх років, поруч зі звичними регулярними щепленнями. Серед опитаних лише 7,8% зазначили, що не вакцинувалися взагалі (рис. 13).

Серед найпоширеніших щеплень, які здійснювали респонденти останній раз, переважає щеплення від COVID-19 – 43,1%. Опитані також робили щеплення проти ди-

фтерії (правця) – 19,3%, грипу – 8,7%, гепатиту Б – 6,1%, гепатиту А – 5,3% та вірусу папіломи людини – 3,5%. Кількість U-репортерів, які не бажали ділитися цією інформацією, склала 8,1%, а кількість респондентів, які не пам’ятали, від чого вакцинувалися востаннє, – 29,5% (N = 7626).

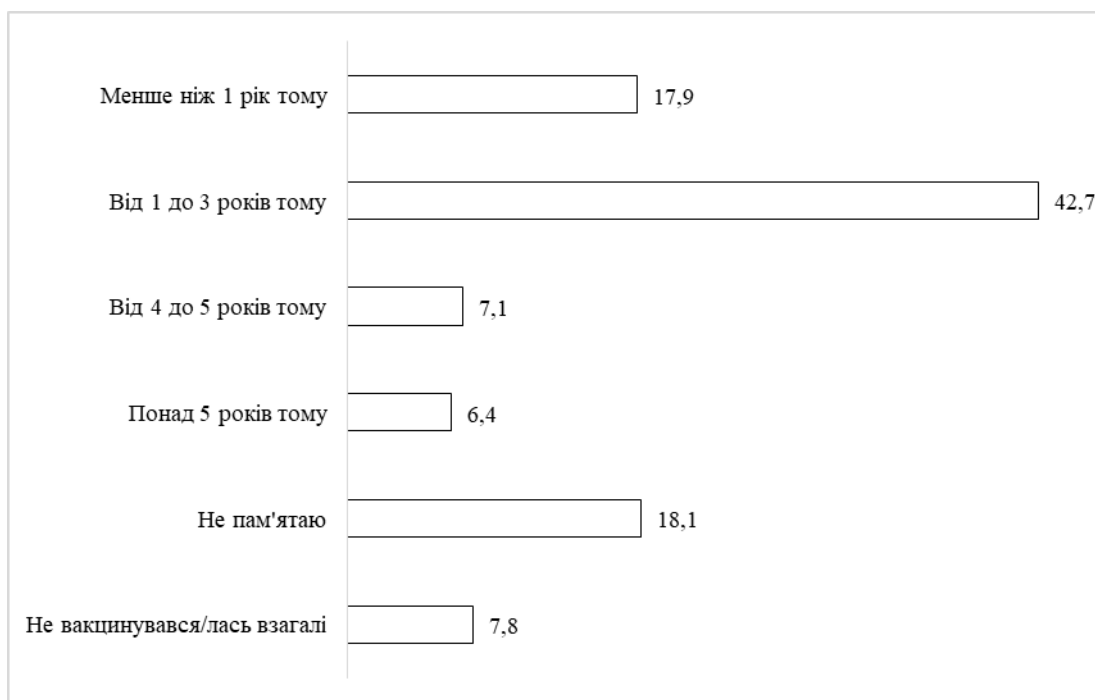


Рис. 13. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Від чого саме Ви вакцинувалися?”, N = 7908, %

У молодих вікових групах майже половина респондентів не пам’ятала, від чого вакцинувалась востаннє (45,7% у віковій групі до 14 років та 50% у віковій групі 14–18 років). При цьому за статтю та регіонами, істотної різниці у відповідях респондентів не виявлено.

Згідно з результатами опитування, 59,3% (N = 7551) респондентів не агітували нікого зі своєї родини вакцинуватись. У старших вікових групах більш ніж половина опитаних агітували рідних вакцинуватись, тоді як у молодших вікових групах цей показник не перевищує 25%. З регіональної точки зору показово, що у Києві кількість U-репортерів, які агітували рідних вакцинуватись, є більшою, ніж кількість респондентів, які не агітували. Істотних відмінностей за статтю не виявлено.

Абсолютна більшість респондентів вважає, що вакцинація має відбуватись у медичному закладі – 88,9% (рис. 14). На думку опитаних з Києва, вакцинація може відбуватись будь-де, адже немає різниці, де вакцинувати людей – 21,8%. За віком і статтю істотних відмінностей у відповідях не виявлено.

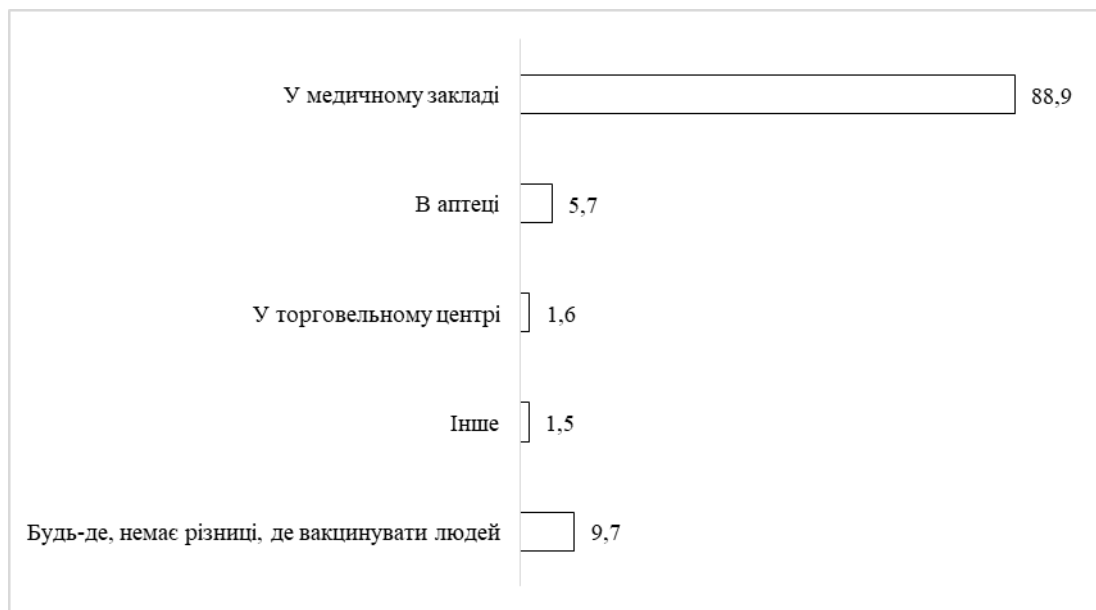


Рис. 14. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “На Вашу думку, де має відбуватись вакцинація?”, N = 7367, %

Отже, більшість U-репортерів вважає, що вакцинація – це безпечно. На думку абсолютної більшості респондентів, вакцинація має відбуватись у медичному закладі. Серед найпоширеніших щеплень, які здійснювали респонденти останній раз, переважає щеплення від COVID-19.

Опитування “Індекс значущості молоді”. Це опитування проводилося з 19 по 26 квітня 2024 р., разом з Данською фундацією Voluntas Foundation. Проект розпочався наприкінці 2022 р. і має на меті зрозуміти, що робить життя дітей і підлітків значущим, відповідно до їхніх власних поглядів і досвіду. Результати опитування використовуватимуться для просування ідей, орієнтованих на молодь, серед освітян і політиків у всьому світі, з кінцевою метою покращення добробуту серед молодих людей. В опитуванні взяли участь 6564 особи.

Опитування побудоване у формі 10 тверджень, до кожного з яких респондент висловлює ступінь згоди. Усім опитаним давалася змога обрати нейтральний варіант, який не виражає погодження або непогодження з твердженням. Відчувають, що їхні базові потреби в їжі, чистій воді та житлі задоволені, 78,4% опитаних. За віком, у віковій групі 35 років і старші значно вищий рівень незгоди з цим твердженням – 23,6%. За статтю та регіонами, істотних відмінностей у відповідях не виявлено.

Радше погоджуються з твердженням, що загалом вони почуваються в безпеці, 38,4% респондентів (N = 6350), тоді як кількість опитаних, які не погоджуються з твердженням, – 35%. Зі збільшенням віку респонденти дедалі менше погоджуються з твердженням, що загалом почуваються в безпеці. За регіонами, показники згоди з твер-

дженням на заході, в центрі та на півночі є вищими на понад 10%, ніж в інших регіонах країни. З точки зору статевої диференціації, показники не мають відчутної різниці.

Більшість респондентів (63,7%) погоджуються з твердженням, що часто думають про те, ким хочуть стати, коли стануть дорослішими (N = 6172). Рівень згоди є значно вищим у молодших групах молоді, адже це питання пов'язане з віком респондентів. За статтю або регіонами істотних відмінностей у відповідях на це запитання не виявлено.

Респонденти радше погоджуються з твердженням про те, що вони часто роблять те, що, на їхню думку, допоможе здійснити їхні мрії. Кількість U-репортерів, які не погоджуються з цим твердженням, становить 20,2% (N = 6074).

Згідно з результатами опитування, 56,7% респондентів (N = 6000) зазвичай відпочивають, коли відчувають у цьому потребу. Опитані старшого віку висловлюють меншу згоду з твердженням – 50,9% у віковій групі 25–34 роки та 46,9% у віковій групі 35 років і старші. U-репортери молодшого віку більше погоджуються з твердженням: у віковій групі до 14 років – 61,8%, 14–18 років – 61,6%, 19–24 роки – 58,3%.

Більшість респондентів погоджуються з твердженням, що вони часто роблять те, що приносить їм задоволення – 58,5% (N = 5929). Опитані старшого віку значно менше погоджуються з цим твердженням, на відміну від осіб молодшого віку (44,6% проти 71,9% у найстаршій і наймолодшій групах відповідно).

Абсолютна більшість респондентів зазначила, що мають поруч людей, які про них піклуються – 77,2% (N = 5870). Аналізуючи відповіді на це запитання у віковому, статевому та регіональному розрізі, бачимо, що істотних відмінностей немає.

Погоджуються з твердженням про те, що вважають себе частиною спільноти, 55,8% осіб, які взяли участь в опитуванні (N = 5831).

З твердженням про те, що опитані часто роблять щось творче, де можуть використувати свою уяву, погоджуються 49% респондентів (N = 5781). Найвищий рівень згоди з цим твердженням у віковій групі до 14 років, що радше пов'язане з навчанням у школі та наявністю в середньому більшої кількості вільного часу.

З останнім твердженням про те, що опитані часто займаються фізичною активністю, погодилися 42,4% осіб (N = 5736). Не погоджуються з цим твердженням 28,8% опитаних. У наймолодшій групі (до 14 років) найвищий ступінь згоди із зазначеним твердженням – 61,4%, тоді як в інших групах цей показник коливається в межах 35–48%. Опитані чоловічої статі більше погоджуються з цим твердженням, ніж опитані жіночої статі – 48,5% проти 40,2%.

Отже, опитування показало, що більшість респондентів відчувають, що їхні базові потреби в їжі, воді та житлі задоволені. Близько половини респондентів почуваються в безпеці. Більшість учасників часто замислюються про своє майбутнє і діють для досягнення своїх мрій. Також значна частка респондентів відпочиває за потреби, займається тим, що приносить їм задоволення, та має поруч людей, які про них піклуються. Понад половину респондентів вважають себе частиною спільноти та часто займаються творчими або фізичними активностями.

Опитування “Участь молоді у процесах відновлення України”. Це опитування проводилося з 17 по 29 липня 2024 р. разом з Програмою залучення молоді до відновлення України “ВідНОВА:UA” та Міністерством молоді та спорту України. У ньому взяли участь 3544 респонденти віком 14–35 років. Метою цього опитування було дослідити потреби, страхи та мотиви молоді щодо долучення до процесів відновлення України через молодіжні обміни та волонтерство.

Результати опитування використовують при плануванні програми молодіжних обмінів “ВідНОВА:UA” та у написанні та втіленні комунікаційної стратегії залучення молодих людей до участі у схожих програмах.

Опитування виявило досить неоднозначну картину щодо залученості громадян до процесів відновлення. Хоча значна частка респондентів виявила бажання долучитися до відновлення, реальні дії здійснює менша кількість людей: 14,1% респондентів долучаються до відновлення у своїй громаді; 9,8% брали участь у спеціальних програмах з відновлення, таких як “ВідНОВА”, “БУР”, “Сміливі”, “Repair Together” тощо; 39,1% не беруть участі, тому що не знають, як долучитися; 21,7% не залучені до процесів відновлення, але волонтерять або хочуть волонтерити в інших сферах; 15,2% не мають бажання брати участь у процесах відновлення (N = 3544).

За статтю виявлено відмінності в залученні чоловіків і жінок до процесів відновлення: 15,6% чоловіків і 13,5% жінок долучаються до відновлення у своїй громаді; 11,7% чоловіків і 9,3% жінок брали участь у програмах відновлення; 35,4% чоловіків і 40,6% жінок не знають, як долучитися до процесів відновлення; 16,1% чоловіків і 23,8% жінок волонтерять або хочуть волонтерити в інших сферах; 21,2% чоловіків і 12,8% жінок не мають бажання брати участь у відновленні. Результати опитування показують регіональні відмінності в залученні до процесів відновлення: найбільше долучаються на півдні (25,5%), а найменше – у Києві (8,6%).

Результати опитування демонструють високий рівень готовності українців долучитися до процесів відновлення країни. Більшість опитаних (79,9%) або однозначно готові, або радше готові приєднатися до цих зусиль (N = 3462). Це може свідчити про сильну громадянську свідомість і бажання брати активну участь у відбудові України. Ще не визначилися зі своєю позицією 12,7% опитаних. Більшість респондентів у всіх вікових категоріях (14–18 років, 19–24 роки та 25–35 років) висловили позитивне ставлення до участі у відновленні країни. Понад 75% опитаних у кожній віковій категорії готові долучитися до відновлення України або принаймні позитивно ставляться до такої ідеї. Жінки дещо частіше, ніж чоловіки, висловлюють однозначну готовність долучитися до відновлення (41,8% проти 35,4%).

Відчуття власного внеску в розвиток і становлення країни – одна з головних мотивацій долучення молоді до процесів відновлення України, так відповіли 67,5% опитаних. Опитані обирали такі варіанти: можливість подорожувати та вивчати країну – 39%; необхідність щось робити у часи війни. Детальніше про ці та інші мотиви показано на рисунку 15.

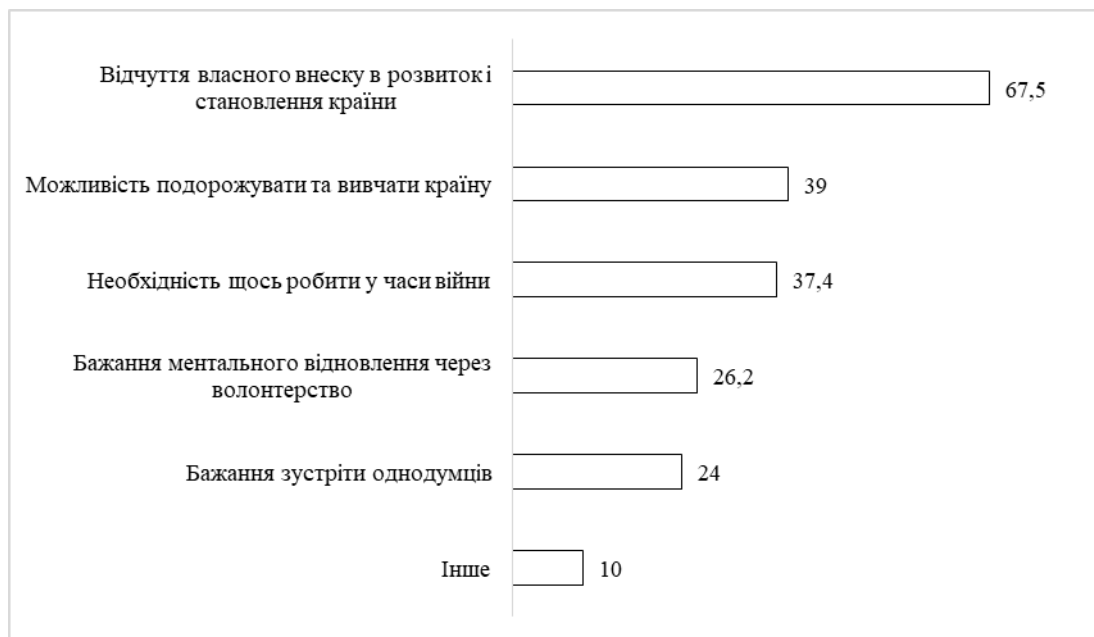


Рис. 15. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що Вас мотивує/мотивувало б долучитися до процесів відновлення України?”, N = 3155, %

Результати дослідження про мотивацію долучитися до процесів відновлення України демонструють головні відмінності між віковими групами. Відчуття власного внеску в розвиток країни є головним мотиватором у всіх вікових групах. Бажання зустріти однодумців сильніше мотивує молодших респондентів (27,3% для респондентів віком 14–18 років та 25,6% для опитаних віком 19–24 роки), але значно знижується у старшій групі (19,0%). Можливість подорожувати та вивчати країну більше приваблює наймолодших респондентів (45,0% для респондентів віком 14–18 років), тоді як цей показник зменшується для вікової групи 19–24 роки (42,4%) і значно нижчий серед вікової групи 25–35 років (29,4%). Бажання ментального відновлення через волонтерство найсильніше виражене серед респондентів віком 19–24 роки (28,0%), трохи нижче серед старшої вікової групи 25–35 років (26,8%) і найнижче серед молодшої вікової групи (24,4%). Жінки загалом демонструють сильнішу мотивацію до участі в процесах відновлення України, орієнтуючись на емоційні та соціальні аспекти, тоді як чоловіки виявляють меншу залученість, особливо в сферах, пов’язаних з ментальним відновленням (29,6% проти 17,5%).

Показовою є картина головних причин, що стримують людей від участі в процесах відновлення України: понад половину респондентів (45,9%) зазначають, що не мають достатньо часу та сил для додаткових занять через зайнятість на роботі та вирішення повсякденних питань. Майже третина опитаних (28,6%) побоюється за свою безпеку через загальну ситуацію в країні. Для 23,5% респондентів пріоритетом є вирішення сімейних питань. Більше ніж 17% опитаних вважають, що їхні дії не зможуть

істотно вплинути на ситуацію. Частка людей відчуває труднощі у спілкуванні – 14,1%, а також боїться залишати свій регіон – 13,2% (рис. 16).

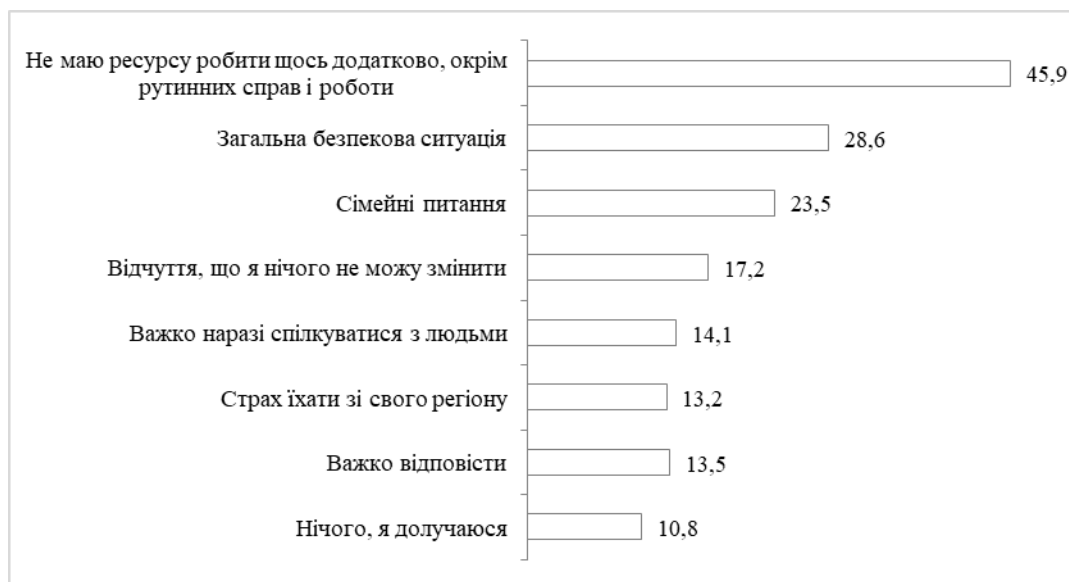


Рис. 16. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що Вас стримує від долучення до процесів відновлення країни?”, N = 3051, %

Основними причинами, що стримує чоловіків і жінок від активної участі у відновленні країни, є: обмежені ресурси (нестача часу та сил для додаткових занять через роботу та повсякденні справи – 45,0% чоловіків і 46,3% жінок); безпекова ситуація (занепокоєння щодо особистої безпеки та загальної обстановки в країні – 25,3% чоловіків і 29,9% жінок); сімейні обставини (необхідність вирішувати сімейні питання – 18,4% чоловіків і 25,6% жінок).

Жінки частіше, ніж чоловіки, відчувають, що нічого не можуть змінити (18,3% проти 14,2% відповідно), відчувають труднощі у спілкуванні (15,3% проти 11,0% відповідно) та більше заклопотані сімейними питаннями.

Згідно з результатами опитування, учасники, долучаючись до процесів відновлення країни, можуть задовольнити кілька головних потреб: бути корисним/ою – 56%; прагнення змін – 49,1%; розвиток – 46,1%; співпричетність – 38,7%; комунікація – 38,6%; значущість – 32,8%; свобода – 25,9%; безпека – 14,6%; жодна з перелічених – 6,1% (N = 2943).

Жінки частіше, ніж чоловіки, відчувають потребу у спілкуванні (40,3% проти 33,2% відповідно), бажання бути корисними (60,6% проти 43,3% відповідно), прагнення змін (50,3% проти 46,1% відповідно) та значущість (34,5% проти 28,9% відповідно).

Основними факторами, які допомогли б людям долучитися до процесів відновлення України, є: чітке усвідомлення змін і що буде далі є найбільш значущим факто-

ром для залучення, з підтримкою для 51,2% респондентів; прозора доступна інформація про можливості також є важливою для 48,7% опитаних; довіра до організаторів цього процесу впливає на 44,9% учасників опитування; додаткові вигоди, такі як подорожі, спілкування або навчання, мотивували б 40,2% респондентів; можливість участі з другом/подругою полегшила б долучення для 37,8% людей; приклад і особиста історія надихнули б 16,5% опитаних; інші причини були важливі для 6,9% респондентів (рис. 17).

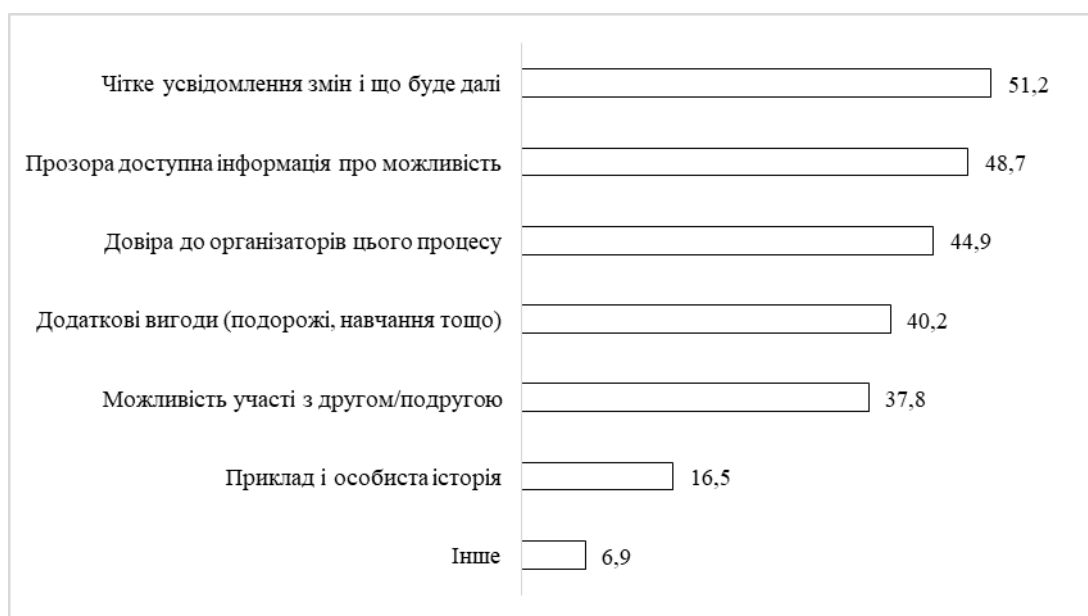


Рис. 17. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Що допомогло б Вам долучитися до процесів відновлення?”, N = 2874, %

Різні регіони України по-різному оцінюють фактори, які допомогли б їм долучитися до процесів відновлення. Чітке усвідомлення змін і що буде далі є найзначущим фактором в усіх регіонах, але з деякими відмінностями: найвищою є підтримка в центрі (53,5%) і на сході (53,6%), а найнижчою – на півдні (43,5%) і в Києві (47,8%). Прозора доступна інформація про можливість також є важливою, з найвищим рівнем підтримки на сході (53,1%) і в центрі (47,4%), найнижчою – на півдні (45,7%). Довіра до організаторів цього процесу має схожу вагу у всіх регіонах, з найвищим рівнем у центрі (46,9%), на півночі (46,3%) та сході (46,9%), і найнижчим у Києві (42,2%). Можливість участі з другом/подругою найбільш важливою є на півдні (45,0%) та півночі (42,4%), а найменш значущою на заході (33,3%) і в Києві (34,8%). Додаткові вигоди (подорожі, тусовка, навчання тощо) найбільше цінують на сході (46,4%) та півночі (42,2%), найменше – у Києві (33,0%) та на заході (37,8%). Приклад і особиста історія мають найбільше значення на півдні (20,1%) та сході (19,3%), а найменше – в Києві (13,9%) і на заході (14,1%).

Отже, значна частка молоді готова долучитися до процесів відновлення України через волонтерські програми та молодіжні обміни. Більшість респондентів висловили позитивне ставлення до участі у відновленні, проте лише частка молоді активно бере участь у цих процесах. Основними мотиваторами є відчуття внеску в розвиток країни, можливість подорожувати, знайомства з однодумцями та прагнення ментального відновлення через волонтерство. Водночас серед головних перешкод для участі опитані зазначають зайнятість на роботі, турботу про безпеку та сімейні зобов'язання.

Опитування “Молодіжна політика”. Опитування проводилося з 7 по 20 серпня 2024 р. спільно з Радою з Молодіжних питань при Президентові України. Метою цього опитування було зрозуміти, наскільки добре молодь знає, що таке молодіжна політика. Результати опитування допоможуть скоригувати напрями державної молодіжної політики, а також вони є важливими для визначення акцентів подальшої роботи Ради. У ньому взяли участь 6224 респонденти віком 14–35 років.

Отримані дані про знання молодіжної політики доповнюють нашу картину розуміння молодіжних питань в Україні. Хоча більшість опитаних знають, коли відзначається День молоді, середнє значення 2,95 за шкалою від 1 до 5 для твердження “Я маю чітке уявлення про те, що таке молодіжна політика” свідчить, що більшість опитаних мають радше нечітке або поверхнєве розуміння того, що таке молодіжна політика. Респонденти з центрального та північного регіонів мають найвищі середні бали (3,00 і 3,02 відповідно), що свідчить про трохи краще розуміння молодіжної політики порівняно з іншими регіонами. Київ має найнижчий середній бал (2,63), що може свідчити про менш чітке уявлення про молодіжну політику порівняно з іншими регіонами.

Більшість опитаних не вважає себе активними учасниками молодіжної політики України. Вважають себе активними учасниками або стейкхолдерами молодіжної політики 26,3% респондентів (N = 5302). Не є активними учасниками молодіжної політики 45,8% респондентів. Зазначають, що їм складно відповісти на це запитання, 27,9% респондентів. Це може свідчити про невизначеність або недостатнє знання щодо власної ролі або участі в молодіжній політиці. Чоловіки дещо частіше, ніж жінки, вважають себе активними учасниками молодіжної політики (31,6% проти 24,5%).

Середнє значення 2,30 за шкалою від 1 до 5 на запитання щодо обізнаності про законодавство у сфері молодіжної політики свідчить про те, що більшість опитаних мають радше поверхнєве або неповне розуміння законодавства у сфері молодіжної політики (N = 5139). Чоловіки демонструють дещо вищу оцінку власного рівня обізнаності (2,37) порівняно з жінками (2,28).

Згідно з результатами опитування, більшість респондентів виявляють бажання дізнатися більше про молодіжну політику в Україні. Виявили бажання дізнатися більше про цю тему 68,5% опитаних. Це свідчить про значний інтерес до теми молодіжної політики серед населення (N = 5087). Відповіли, що незацікавлені в цьому, 13,4% опитаних. Головні причини, чому молоді люди не хотіли б дізнатися більше про молодіжну політику в країні, показано на рисунку 18.

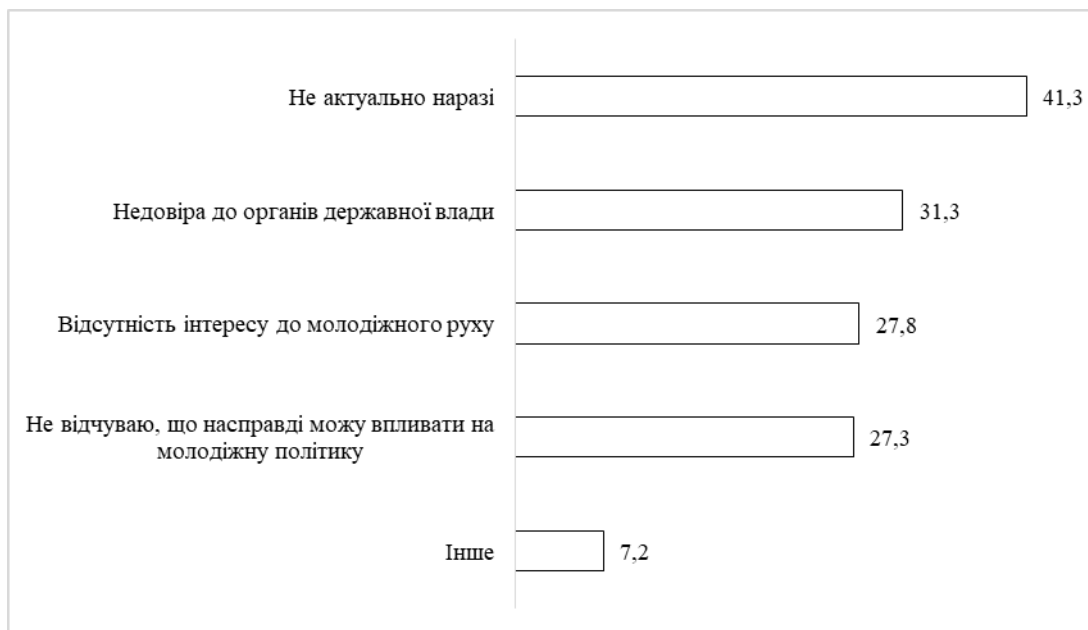


Рис. 18. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чому Ви не хотіли б дізнатися більше про молодіжну політику в країні?”, N = 627, %

На основі даних опитування виокремлено кілька основних причин, які впливають на низький рівень зацікавленості молоді в молодіжній політиці:

1. Неактуальність. Значна частка молоді вважає, що питання молодіжної політики нині не є для них актуальними. Це може бути пов'язано з іншими, більш нагальними проблемами, такими як навчання, робота, особисте життя.

2. Недовіра до влади. Недовіра до органів державної влади є серйозною проблемою, яка впливає на залучення молоді до участі в громадському житті. Молоді люди можуть вважати, що їхні інтереси не будуть враховані при прийнятті рішень.

3. Відсутність інтересу до молодіжного руху. Частина молоді просто не цікавиться молодіжним рухом і не бачить для себе сенсу щодо участі в ньому.

4. Відчуття безсилля. Багато молодих людей вважають, що їхні дії не можуть вплинути на молодіжну політику. Це відчуття безсилля може демотивувати їх до активності.

Згідно з результатами опитування серед молоді, понад 59% U-репортерів вважають впровадження програм навчання для реалізації потенціалу молоді найважливішим кроком з боку держави. Підкреслили важливість отримання грантів для реалізації власних ініціатив і проєктів, демонструючи бажання брати активну участь у розвитку суспільства, більше ніж 57% респондентів. Водночас 54% стикаються з проблемою працевлаштування та вважають, що держава повинна приділяти більше уваги цьому питанню (рис. 19).

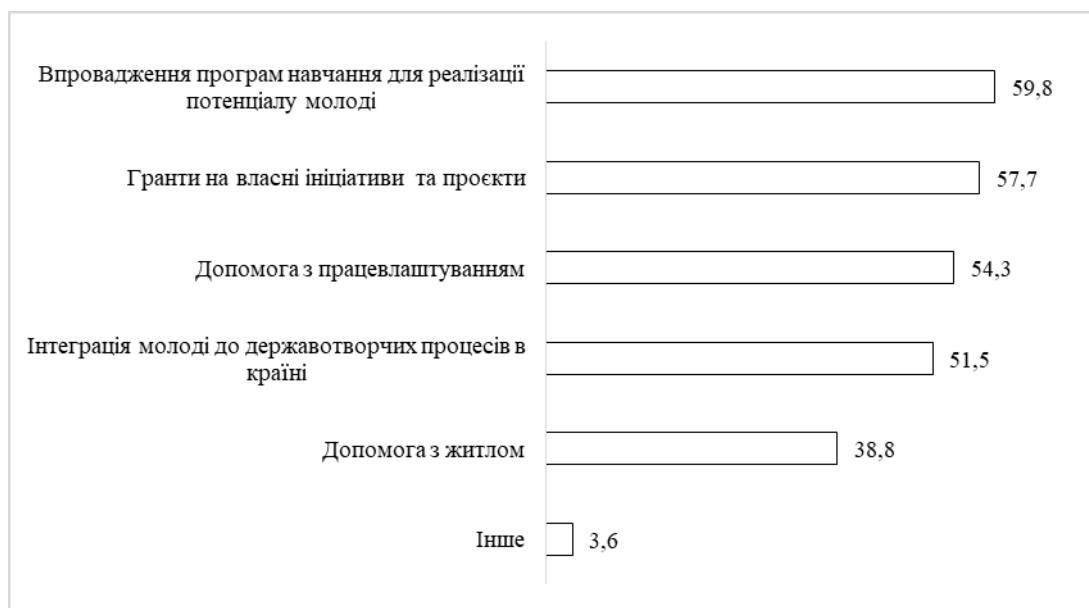


Рис. 19. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “На Вашу думку, що насамперед має зробити держава для підтримки молоді?”, N = 4665, %

Крім того, молоді люди підкреслюють важливість вирішення таких соціальних проблем, як доступність житла. Для молоді віком 14–18 років та 19–24 роки найбільш актуальним є впровадження програм навчання для реалізації потенціалу молоді (64,5% та 62,5% відповідно), а опитані віком 25–35 років найбільш зацікавлені в отриманні грантів на власні ініціативи та проекти (57%). Хоча загалом молодь обох статей висловлює схожі запитання, наявні певні нюанси: працевлаштування: жінки частіше, ніж чоловіки, зазначають потребу в допомозі з працевлаштуванням (56,9% проти 47,0%). Жінки також виявляють більший, ніж чоловіки, інтерес до програм навчання (61,9% проти 53,2%). Це може свідчити про більшу мотивацію жінок до саморозвитку та підвищення кваліфікації.

Отже, найактуальнішими для молоді є питання освіти та саморозвитку, що підтверджується високим попитом на програми навчання та гранти для реалізації власних ініціатив. Проблема працевлаштування також залишається гострою, що вимагає від держави розробки ефективних програм підтримки молоді на ринку праці. Крім того, молодь виявляє зацікавленість у прийнятті рішень і бажає бачити себе активними громадянами своєї країни. Це свідчить про необхідність інтеграції молоді в державотворчі процеси та створення умов для їхньої участі в громадському житті.

Опитування “Що читає молодь?”. Це опитування проводилося з 29 липня по 7 серпня 2024 р. разом з Українським інститутом книги та Міністерством культури та інформаційної політики України. У ньому взяли участь 7866 респондентів.

Мета цього опитування – вивчити читацькі звички та уподобання людей щодо книжок, зокрема виявити частоту читання, переваги форматів літератури, джерела

отримання книг, а також ставлення до державної програми «Книга». Результати опитування допоможуть удосконалити програму державної підтримки на придбання книжок 18-річними.

За даними опитування, більшість респондентів (52,8%) читають книги регулярно, щодня або кілька разів на тиждень. Майже третина опитаних (33,3%) читає книги періодично, кілька разів на місяць або кілька разів на рік. Тільки 7% респондентів зазначили, що ніколи не читають (рис. 20).

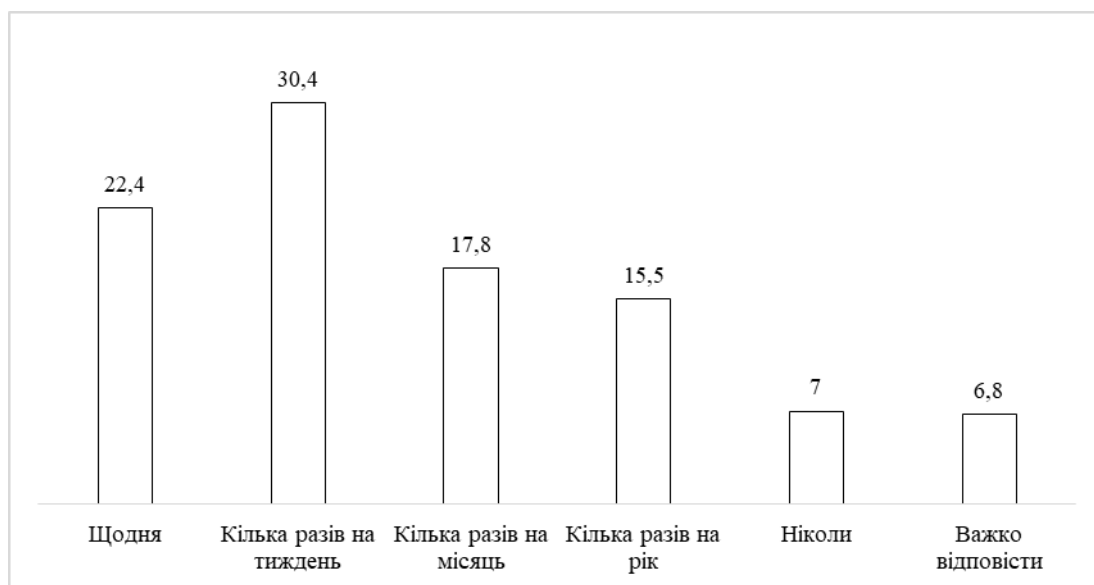


Рис. 20. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Як часто Ви читаєте книжки для дозвілля?”, N = 7866, %

Серед осіб різного віку наявні помітні відмінності щодо частоти читання книжок для дозвілля. Молодь віком до 24-х років частіше читає книжки щодня або кілька разів на тиждень, з найвищим рівнем серед людей віком 19–24 роки (33,2% читають кілька разів на тиждень). Жінки частіше, ніж чоловіки, читають книжки для дозвілля. Зокрема, 24,7% жінок читають щодня, тоді як серед чоловіків цей показник становить лише 14,5%. Жінки більш активні, ніж чоловіки, в читанні кілька разів на тиждень (31,7% проти 25,8%).

Основними причинами, чому люди не читають книжки або читають їх дуже рідко, є: відсутність часу – 41,3%, небажання читати – 33,0%, наявність інших захоплень – 28,5%. Додаткові фактори включають труднощі з концентрацією на читанні – 27,8%, перевагу інших форматів контенту – 27,7% (рис. 21). Головні відмінності в причинах, чому люди не читають книжки або роблять це дуже рідко, варіюються залежно від віку. Для підлітків віком до 14 років і молоді віком 14–18 років основними причинами є відсутність бажання та інші захоплення, тоді як у старших вікових груп, особливо 25–35 років та 36 років і старші – переважно нестача часу. Для молодших вікових груп

книжки здаються нудними, вони частіше віддають перевагу іншим форматам контенту. У старших вікових групах зменшується частота згадування нудності книжок і труднощів з концентрацією. Основними відмінностями у причинах, чому чоловіки та жінки читають книжки рідше або не читають, є такими: жінки частіше вказують на відсутність часу (44,7%) порівняно з чоловіками (34,7%). Натомість чоловіки частіше зазначають відсутність бажання (39,5%) як основну причину, тоді як жінки рідше це вказують (29,9%). Чоловіки також частіше віддають перевагу іншим форматам контенту (35,8%), тоді як жінки менше стурбовані цим питанням (23,9%). Жінки частіше, ніж чоловіки, зазначають про високу вартість книжок (15,1% проти 11,6%) і труднощі з концентрацією на читанні (29,4% проти 24,7%). Крім того, жінки рідше, ніж чоловіки, вважають книжки нудними (9,7% проти 13,2%) і частіше не знають, яку книжку обрати (13,8% проти 10,1%).

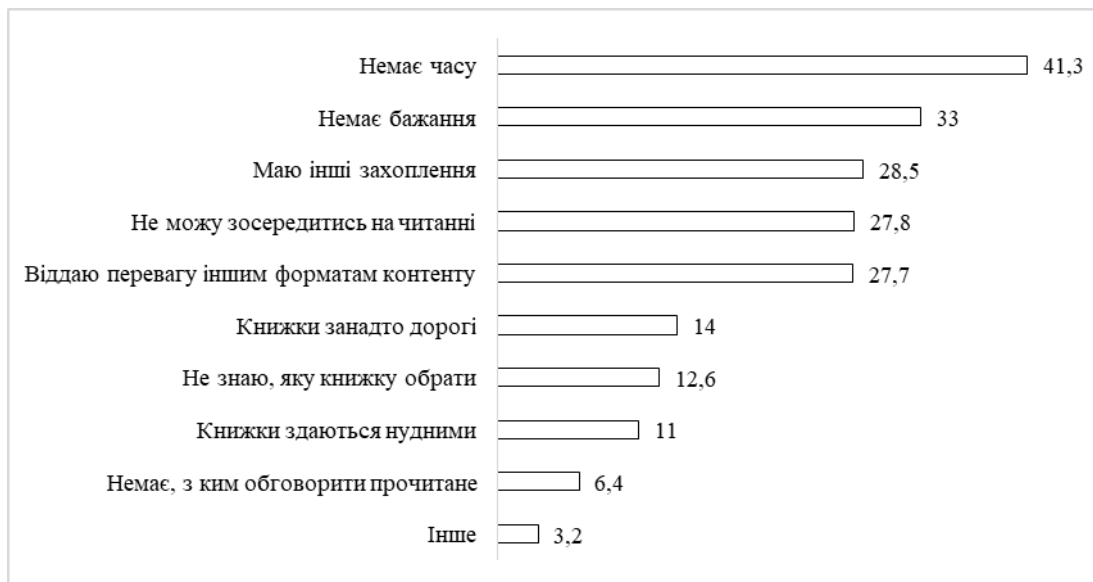


Рис. 21. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: "Чому не читаєте/читаєте дуже рідко?", N = 2110, %

Основні причини, чому опитані читають книжки: просто подобається читати – 60,3% респондентів; для самовдосконалення та саморозвитку – 50,1%; подобається "атмосфера читання" – 49,1%; читання як звичний спосіб проведення вільного часу – 46,1%; подобається дізнаватися нове – 45,8%; для роботи/навчання – 26,9%; щоб дізнатися про життєвий досвід інших – 23,3%; доступний вид дозвілля – 22,9%; рекомендації від людей, яким довіряю – 18,0%; після перегляду фільмів за мотивами книг – 12,8% (рис. 22).

Отримані дані демонструють, що мотивація до читання змінюється залежно від віку. Молоді люди частіше читають для задоволення, щоб дізнатися нове та за рекомендаціями друзів. З віком зростає роль читання для саморозвитку та отримання ін-

формації для роботи або навчання. Головні відмінності в мотиваціях до читання книжок між чоловіками та жінками виявляються у таких аспектах: жінки більше цінують атмосферу читання та розглядають його як звичний спосіб проведення вільного часу, тоді як чоловіки частіше читають для самовдосконалення та отримання нових знань. Чоловіки частіше шукають у книгах інформацію, корисну для роботи або навчання. Водночас жінки більшою мірою читають за рекомендаціями або після перегляду фільмів і мають вищу схильність до читання заради простого задоволення.

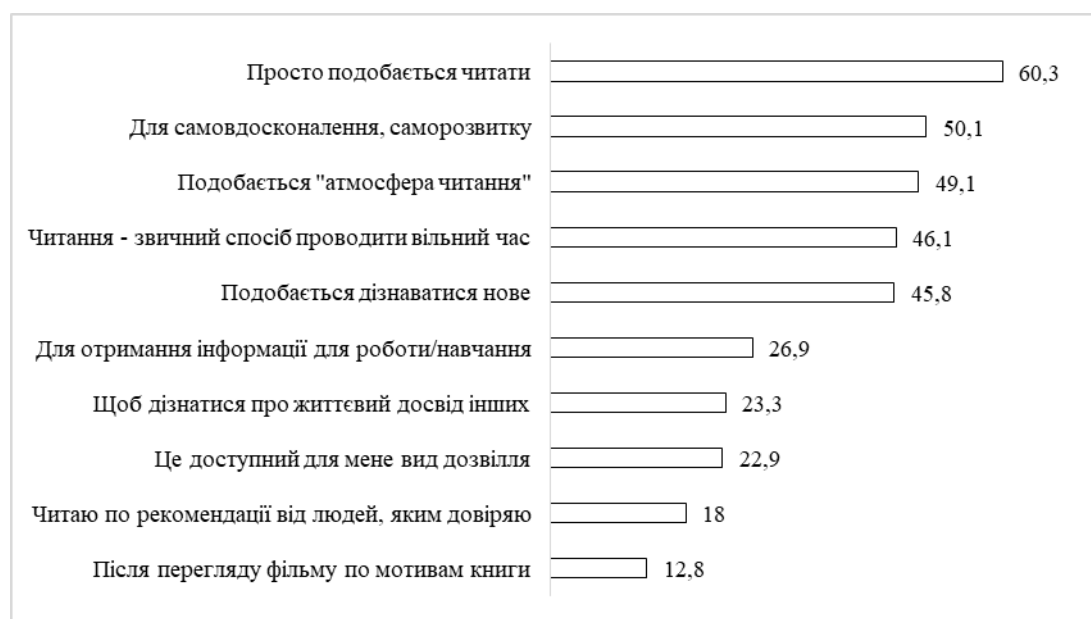


Рис. 22. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Чому Ви читаєте книжки?”, N = 5039, %

Більшість респондентів віддає перевагу друкованим книжкам (78,4%), тоді як електронні книжки мають популярність серед 16,7% опитаних, аудіокнижки користуються найменшою популярністю – 4,9% (N = 7075). Друковані видання залишаються найбажанішим форматом для читання серед респондентів, хоча електронні й аудіоформати також мають свою аудиторію. Друкований формат книжок є найпопулярнішим форматом у всіх вікових групах. Аудіоформат найчастіше обирали наймолодші респонденти віком до 14 років – 12,4%, найменшим попитом цей формат користується у віковій групі 19–24 роки – 3,2%. Опитані чоловіки та жінки віддають перевагу друкованим книжкам, але жінки роблять це частіше: 80,2% жінок віддають перевагу друкованим виданням, порівняно з 71,7% чоловіків. Електронні книжки є менш популярними серед обох статей, але чоловіки використовують їх більше (19,5%) порівняно з жінками (15,9%). Аудіокнижки мають мінімальну популярність, і вибирають цей формат 8,8% чоловіків, тоді як тільки 3,9% жінок надають перевагу аудіокнигам.

Отримані дані свідчать про різноманіття джерел, з яких люди отримують літературу. Найпопулярнішими є традиційні способи, такі як купівля в офлайн-магазинах і позичання в бібліотеках. Водночас сучасні технології значно розширили можливості доступу до книг, що відображається у високій популярності інтернет-магазинів і безоплатного завантаження (рис. 23).

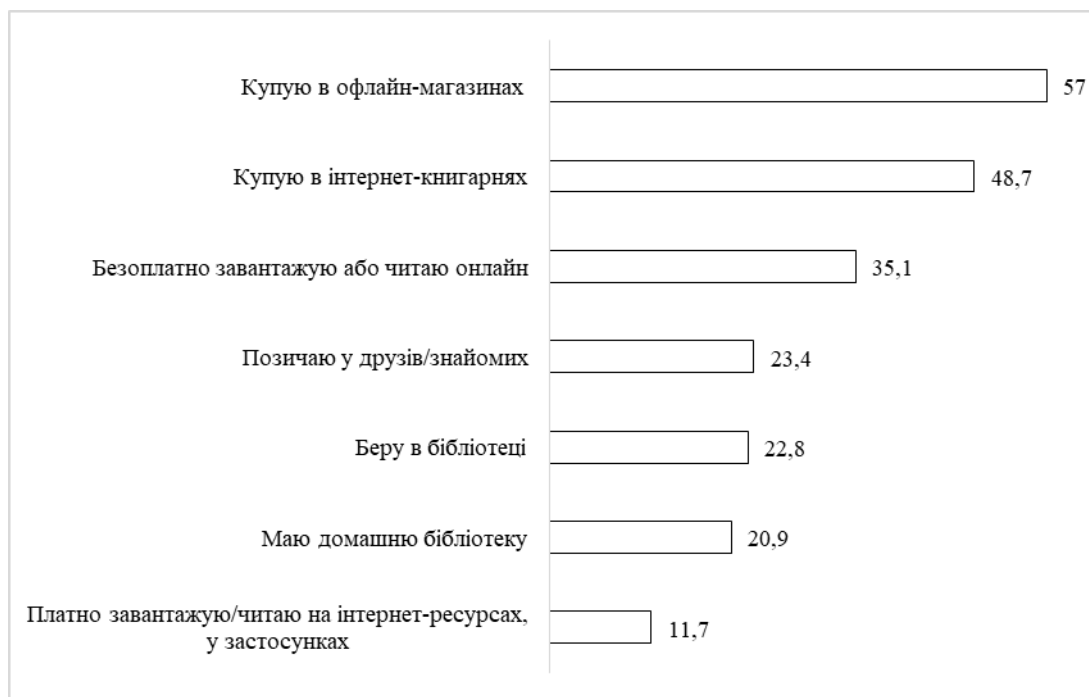


Рис. 23. Розподіл відповідей U-репортерів на запитання: “Де зазвичай Ви отримуєте літературу, яку читаєте?”, N = 6897, %

Головними відмінностями у способах отримання літератури серед різних вікових груп в Україні є такі:

- купівля в офлайн-магазинах є найпопулярнішою серед U-репортерів віком 19–24 роки (66,7%), але зменшується серед молодших і старших вікових груп. Молодші вікові категорії (до 14 років) менш схильні до таких покупок (37,5%);

- купівля в інтернет-книгарнях зростає з віком: найвища популярність серед респондентів віком 25–35 років (58,4%) і зменшується у старших груп. Молодші категорії (до 14 років) менш активно користуються інтернет-книгарнями – 21,5%;

- взяти книгу в бібліотеці є поширеною практикою серед молодших вікових груп (до 14 років) – 41,0%, і зменшується серед старших вікових груп, зокрема у віці 25–35 років – 15,6%;

- практика позичити книгу у друзів або знайомих поширюється з віком: 19–24 роки – 26,8%, 36 років і старші – 24,3%, але зменшується серед наймолодших (до 14 років) – 10,2%;

- платне завантаження або читання на інтернет-ресурсах є найменш популярним серед всіх вікових груп, але зростає з віком, досягаючи 17,0% серед осіб віком 25–35 років;
- безоплатне завантаження або читання онлайн має стабільну популярність у всіх вікових групах, з найвищим рівнем серед молодших вікових груп (до 14 років) – 31,3%; 14–18 років – 38,7%;
- наявність домашньої бібліотеки є більш популярною серед старших вікових груп (36 років і старше) – 28,0%, тоді як молодші вікові категорії (до 14 років) мають менший інтерес до цього способу – 15,2%.

Отже, за результатами опитування, читання залишається популярною діяльністю серед більшості респондентів, значна частка читає регулярно. Основними мотиваціями для читання є задоволення від процесу, бажання дізнатися нове та саморозвиток. Значна частка U-репортерів віддає перевагу друкованим книгам, хоча електронні та аудіо-формати також мають свою аудиторію. Причинами, через які люди не читають або читають рідко, є брак часу, відсутність інтересу або наявність інших захоплень. Способи отримання літератури варіюються: традиційні джерела, такі як офлайн-магазини та бібліотеки, та використання сучасних технологій, таких як інтернет-магазини й онлайн-ресурси.

Більше інформації щодо проекту U-Report і результатів інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань або пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молоді України, будь ласка, звертайтеся за телефоном: +38 (097) 319–70–53 (Валентина Демчук), email: ureport.ukraine@gmail.com.

Список використаних джерел

1. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2022 р. (повернення українців з-за кордону, торгівля людьми, управління відходами). *Український соціум*. 2022. № 3 (82). С. 130–140. <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.130>
2. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2022 р. (медіаграмотність, молодіжні ради, бонуси від волонтерства). *Український соціум*. 2022. № 4 (83). С. 92–104. <https://doi.org/10.15407/socium2022.04.092>
3. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: I квартал 2023 р. (ментальне здоров'я, використання пластику та мінна безпека). *Український соціум*. 2023. № 1 (84). С. 155–165. <https://doi.org/10.15407/socium2023.01.155>
4. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: II квартал 2023 р. (насильство в міжособистісних стосунках, освіта та міграційні настрої, професійна орієнтація). *Український соціум*. 2023. № 2 (85). С. 220–230. <https://doi.org/10.15407/socium2023.02.220>
5. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: III квартал 2023 р. (внутрішній туризм, радіаційна та ядерна безпека, фінансова грамотність). *Український соціум*. 2023. № 3 (86). С. 137–145. <https://doi.org/10.15407/socium2023.03.137>
6. Демчук В.С. Дайджест опитувань U-Report: IV квартал 2023 р. (насильство у стосунках, культура благодійності та ставлення до одностатевих партнерств). *Український соціум*. 2023. № 4 (87). С. 97–107. <https://doi.org/10.15407/socium2023.04.097>

Надійшла 06.09.2024

Прорецензована 13.09.2024

Підписана до друку 15.10.2024

References

1. Demchuk, V.S. (2022). Digest of U-Report surveys: 3rd quarter of 2022 (return of Ukrainians from abroad, human trafficking, waste management). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 3 (82), 130-140. <https://doi.org/10.15407/socium2022.03.130> [in Ukrainian]
2. Demchuk, V.S. (2022). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2022 (media literacy, youth councils, benefits from volunteering). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (83), 92-104. <https://doi.org/10.15407/socium2022.04.092> [in Ukrainian]
3. Demchuk, V.S. (2023). Digest of U-Report surveys: 1st quarter of 2023 (mental health, use of plastic, and mine safety). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 1 (84): 155-165. <https://doi.org/10.15407/socium2023.01.155> [in Ukrainian]
4. Demchuk, V.S. (2023). Digest of U-Report surveys: 2nd quarter of 2023 (intimate partner violence, education and migration attitudes, career guidance). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 2 (85), 220-230. <https://doi.org/10.15407/socium2023.02.220> [in Ukrainian]
5. Demchuk, V.S. (2023). Digest of U-Report surveys: third quarter of 2023 (domestic tourism, radiation and nuclear safety, financial literacy). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 3 (86), 137-145. <https://doi.org/10.15407/socium2023.03.137> [in Ukrainian]
6. Demchuk, V.S. (2023). Digest of U-Report surveys: 4th quarter of 2023 (violence in relationships, culture of charity and attitudes towards same-sex partnerships). *Ukr. socium – Ukrainian Society*, 4 (87), 97-107. <https://doi.org/10.15407/socium2023.04.097> [in Ukrainian]

Received on September 6, 2024

Reviewed on September 13, 2024

Signed for printing on October 15, 2024